

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 6 K — f. | Negyedévre — 1 K 50 f.
Félévre — 3 „ — „ | Egyes szám ára 10 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felelős szerkesztő:

VARJAS ENDRE.

Laptulajdonos:

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a **Pázmány-sajtó** címére (Szatmár, Iskola-köz 3. sz.) küldendők.

Fályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona.
Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Katholikus palotát Szatmárra, Ungvárra!

Szatmár, 1911. márczius 21.

I.

(+) Lapunk 2. és 3. számának vezércikkjei azt célozták, hogy széles hullámgyűrűzés induljon meg fölvetett eszménk körül, a melyet ebbe a mondatba tömörítettünk: Katholikus palotát Szatmárra, Ungvárra!

A gyűrűzés megindult; sokféle szem vizsgálta, mérte a tervet; egy-pár pöröly is zuhant rá; lelkes művészei is akadtak, akik csillogó lapokat csiszoltak a kőnek látszó gyémánton; a választóviz sem hiányzott, a mely kíváncsi volt; igazi arany-e, vagy csak talmi; böles, óvatos, aggódó elmék bonczolgatták, hogy a tetszetős külső nem üres-e belül; a fiatal hevülés is megolvastotta izzó kohójában, hogy ami salak még rajta, leolvadjon: — de egészében azt látjuk, megfor-

ditottan bántak el a kérdéssel, a melynek ilyenformán súlyos jelentősége nem kristályosodott ki. Az utolsó lépéseket tették meg az első helyett. A tetővel foglalkoztak az alap megépítése nélkül.

Talán mi nem állítottuk be elég jól a tervet a kiformalás szükséges keresztüztébe. Vagy inkább tervezetünk megokolása, két cikkünk elseje nem részesült kellő figyelemben és csak a pompázó katolikus palotának nagyszerűsége kötötte le az elméket és sziveket, az észt és a lelkesülést.

Igy történt. Mert az alaposan megfontolt és megokolt, a tisztelt és tekintélyes helyekről jövő hozzászólások majdnem mind a Szatmáron megépítendő katolikus palotával foglalkoztak. Az épülettel, a melyhez pénz kell. A telekkel, a mely nincs. Az egyesületekkel, hogy

mint helyeződne el ezek együvé. Meglévő katolikus intézményeink féltett autonómiájával, a mely a visszavonás magvát rejti magában s összeroppanthatná és szétrobbantthatná a megépített palotát. A nagyteremmel, a melyre majd minden pillanatban égető szükség van. Meglévő egyesületeink telkeivel, házai-val, a melyek lekötöttek, érinthetetlenek.

A testtel foglalkoztak s a lelket nem fogták meg. A jelennek szemével szemlélődtek. A ma kereteibe helyezték el a tervet. Intézményeink mai széthulló, szervezetlen szervezetét tartották szem előtt.

Igy nagyon természetes, hogy realis eredményül a jóval nagyobb szabásúnak fölvetett tervezet összeszezsugorodott egy nagyteremmé, a melynek szükségességében mindenki meggyezett.

Bevalljuk, hogy félreértettünk, a mikor úgy tünt fel, hogy fölvetett tervezetünk súlypontja — csak egy épület. Ilyen beállításban teljesen mellékes előttünk a katolikus palota.

A kis Klári meg én.

Irtta: FLORENCE.
(Folytatás)

Aztán megtanultam. Lett egy szép, nagy meséskönyvem is a Jézuska jóvoltából; de Andersen összes meséi között sem volt sehol szó a királyfiról, Argirusról, meg a mátkájáról. Hanem ezek is nagyon szép mesék voltak, különösen az, amely a tenger szép habléányáról szólt. Kis Klári is mondta, hogy ezek is szép történetek. Most már ő hallgatott engem nagy türelemmel, pedig nem igen lehetett az mulatságos dolog; kivált eleinte.

De volt, hogy nem meséltünk. A kis Klári azt mondta, hogy daloljunk. Aztán ő megkezdte; olyan tisztán esengett a hangja, hogy elhallgattam volna akármeddig. Én nem tudtam olyan szép magasan, de kissé mélyebben mindig vele énekeltem. Kis Klári azt mondta, hogy olyan szép így, aztán közben meg-megcsókolt.

— Ejnye, micsoda kontrasz lett az én kis cigányomból — szólt be apó egyszer, elmenet, a nagy nótázásra.

Kis Klári utolsó nótája mindig az volt: „Két nyárfa közt, két nyárfa közt folsütött a holdvilág, Te rád sütött, te rád sütött egyetlen egy gyöngyvirág“.

Csak olyan nóta ez is mint a többi, de

kis Klári úgy elszomorodott mindig, mikor ezt kezdtük. S amikor a végére értünk: Leteritem a subámat, rágyujtok a pipámra, Rágondolok, rágondolok az én kedves rózsámra — egy egy könyvet is ejtett néha és azt mondta, hogy egy nóta sincs olyan szép mint ez. Aztán egy kis ideig szó nélkül fognogott ilyenkor.

És én, amint ott ültem az asztalnál a régi dívánpárnán a babot szemelgetve, már nem láttam többé a konyha fehér falát, meg az arra aggatott fényes réz edényeket, nem a babot sem utóbb, hanem ott volt előttem a Klári kis faluja nyárfáival, az azok fölött az égen a felhők közt bujdosó holddal s a nyárfák alatt búslakodó legénnyel, aki kis Klárit nagyon szeretheti és hiába várja, ép úgy mint a királyfi a tündérleányt. Hiszen kis Klári is olyan szép, meg jó is.

Aztán megkérdeztem néha: — Mikor megy haza kis Klári? —

— Majd valamikor, sokára. . . . Hogy hagyánám itt magát aranyom? —

És ahányszor daloltuk a Klári nótáját, ahányszor ő megkönyezte a végét, mindig szebbnek-szebbnek láttam én az ő faluját, az ezüstös nyárfákat, a holdvilágos éjszakát és a legényt most már valóságos királyfinak láttam, aki még mindig hiába várja kis Klárit ott az ezüst nyárfák alatt és majd eljön ide is érte bizonyosan.

Egyszer láttam, hogy a postás levelet hozott kis Klárinak. Olyan jó nagy betűkkel volt írva a címzés, ahogyan én is írtam. Kis Klári azt mondta, hogy az öccse írása, vele íratott az édes anyja. Mikor elolvasta

az öccse szép cifra betűit, olyan fehér lett egyszerre kis Klári máskor szép, rózsaszínű arca, mint a fehér fal.

— Irgalmas Istenem! — mondta és aztán levelét elrejtve ment vissza az első szobákba, hogy a tisztogatást befejezze.

Vasárnap lehetett, vagy tán más ünnep, mert én otthon voltam; apó szánkázni vitt magával és én a nagy boldogságban nem gondoltam a kis Klári levelével egész nap.

De este megint ott ültem a párnán, a kis asztalnál. Kis Klári most nem énekel, nem is mesélt, hanem mikor előbb egy ideig szótlánul pörgette az orsóját azt mondta:

— Itt hagyom, drágám, el kell mennem.

— Elmegy a királyfihoz kis Klári? — Persze, hisz milyen régen vár, — mondtam és nem érttem, miért csodálkozik kis Klári a beszédemen és miért sóhajtja megint olyan nagy szomorúsággal: Irgalmas Istenem!

Most nem daloltuk azt a nótát és a kis Klári szeméből mégis egyre hullott a könny. De azért csak fognogott tovább. Nem beszélt aztán az utjáról; hanem mesélt most nekem a kis angyalokról, akiket a Jézuska a szép kis ártatlan gyermekek közül vitt fel oda magához a szépséges mennyországba és akik odavárják az ő szegény, szomorú szüleit is.

— Az én szép kis angyalom is vár! — mondta a végén a kis Klári és most már zokogva temette arcát a kötényébe.

Azután megint elosüdült és azt mondta, hogy most már bevisz; nem hallja

Ujdonságok uri divat-cikkekből !

Ragályinál, Szatmár, Deák-tér 8, (Gillyén-ház). Telefon-sz. 296.

De a tartalma, a lelke az a lényeges. A palota csak teste. Szükséges ruhája. Királyi palást, a mi-ben megjelenhetik.

Ilyen értelemben már igen, elengedhetetlenül szükséges az a katolikus palota, mert egy nagyterembe bele nem férne az a nagy lélek, a minek neve: szervezett katholicismus. Élő, tüzekeket gyújtó, lelkeket elevenítő, tetteket szülő, alkotó, tavaszos frissességben duzzadó, érett gyümölcsöket termelő katholicismus.

Első cikkeinkben érintettük azt a fontos momentumot, hogy a modern élet irányítása teljesen kiesik kezünk közül, ha nem formálódunk a megváltozott, egészen új csapásokon járó modern élethez. Nem tanításunkban, elveinkben, a melyek isteniek lévén, változatlanok, de eszközeinkben,

A régi, csöndes, kis körű élet hozzáférhetővé tette a régi eszközökkel is a lelkeket. A katholicismus találkozott a falvakban a szivekkel. A városokban is, hisz azok aprók voltak, mint ma a falvak. És milyen egyszövésű volt az élet! De ma a városok nőnek, rohamosan szaporodik lakosságuk, sokféle rétegű ez, nem az a régi, a mely

annyrá átlátszóan egyszerű és egyforma volt. Ma már nem két kaszt van: nemes és jobbágy. de szinte megszámlálhatatlan. És mindegyikhez külön ut vezet. A sokszereű élet is bonyolultabbá teszi a lelkeket. A régi eszközök már elkoptak, kicsorbultak, rozsdásak.

Ujak kellene. Az elmúlt évtized bőséggel termelte ezeket: megszülettek a katolikus körök és a sokféle irányú katolikus egyesületek.

Igen, de azok élére — itt a hiba — szinte esztendőről-esztendőre változó vezetők kerültek. Vezetők, akik el vannak foglalva mással, akiket másféle munkakör köt le, akik csak idejük kevés fölöslegét és az erős, egész embert kívánó munkától már kifáradt, megernyed, kimerült lelket vihetnek azokba az egyesületekbe, amelyeket új eszközök gyanánt állított be az egyház a katholicismus életébe. Kisebb helyeken, ahol a plébános a vezetője a különböző katolikus intézményeknek, állandó ugyan a vezér, de ép úgy fáradt, ernyed és ép oly kevés időt szentelhet egy-egy szervezethez, mint a városbeli vezetők, mert ő meg egymaga van. Mint tudnának ily körülmények közt a vezetők minden egyesülettel folyton

előbbre jutni, egy messze jövőre kiépített utat befutni, az intézmények minden célzatát megvalósítva dolgozni.

És panganak, haldoklanak is a modern életbe beállított katolikus egyesületek.

Ezek élére egy vezér kell, a ki semmi mással lekötve ne legyen, a ki az idők széljárását ismerje, a kinek kezében összefussanak az összes katolikus egyesületek számai, a ki programot, kidolgozott tervet készítsen számukra, a ki folyton friss vért ömlesztessen irányításaival ez egyesületekbe.

Ez az egyenesen erre kiképzett hadvezér egy egyházmegye összes katolikus intézményeinek kereteit meg tudja tölteni étellel.

Nem bálók, táncmulatságok, meg szindarabok rendezésében merül ki majd ekkor a katolikus egyesületek életműködése.

— A katolikus palota szükségességéhez ez az egyik kiinduló pont.

Ökörítő. Közeledik az ökörítő katasztrófa évfordulója. Márczius 27-én már egy esztendeje lesz a nemzeti gyásznapi, egy virágzó, magyar község rémes pusztulásának. A nyomor enyhítésében az egész ország, sőt a külföld is kivette a maga részét. A sebesülteket ápolták, az árvákat intézetekbe he-

már a nagyanyó meg az Eszter néni hangját, bizonyosan imádkoznak már a könyvből itt a lefekvés ideje.

Másnap nagyban igyekeztem haza az iskolából, hogy megtudjam a Klári dolgát; elmegy-e? A táskát meg egyebet letéve, szaladtam a konyhába.

Kis Klári kisírt szemmel állott ott nagyanyó előtt. Utrakészen volt, mert be volt kötve a feje a kis fehér kendővel, a kis fehér köténye volt előtte, amit csak vasárnap délután szokott viselni, a karján volt a nagy kendője, a kezében egy kis batyu; ott volt benne legfelül a szép aranyoszlú zsolnája, amit nagyanyótól kapott.

— Legyen eszed Klári, ülj meg itt, ahol vagy — mondta nagyanyó.

— Delát mégis, — ha annyira kívánja látni, — kockáztatta meg a közbeszólást Eszter néni.

Érdemi is az a — aki, — Ne mondassatok rosszat az emberrel! Ha rajtam állana, én az ilyen. —

— Tens asszonyom, ne bánts! — szakította a kis Klári félbe olyan indulatosan, ahogyan őt még sohasem hallottam beszélni.

— Jó, jó, — hát eszt nem lehet senkinek adni. De nem néz-e ki még most is a házából az a gögös vén asszony? — mondta nagyanyám, miközben észrevett engem. Klári hallgatott, nagyanyó meg hozzá-tette.

— De csak visszajössz tán, ha már bevégezte? —

— Oh, téns asszonyom! — tört ki szinte sikoltva nagyanyó szavára Klári. De aztán megint elesenedett és én el nem tudtam gondolni, hogy lehet nagyanyó olyan kegyetlen? Azt akarná, hogy megint ott hagyja kis Klári azt, aki olyan régen várja már őt ott az ezüstös nyárfák alatt. Mert bizonyos, hogy ő hozzá megy el most már mégis kis Klári, ha persze sajnál is minket itt hagyni.

Aztán el is ment kis Klári. — Visszajövök, drágám, nem hagyom magát, — mondta, mikor az utcaajtóban megcsókolt, hogy utána mentem. Szomorúan ballagtam vissza a házba és aztán elővettem a könyvem. Nem akartam nagyanyó előtt sirni, a legbelső szobába bujtam a könyvemmel és ott siratgattam a kis Klárit. Pedig hát milyen boldogság, hogy ő a jó, szép kis Klári ott lesz most már nemsokára, ahol olyan régen várja őt a királyfi a szép holdfényes éjszakákon.

Azután már korábban kellett feküdni mennem. Azt aki Klári után jött, „a cifra Erzsit”, mint nagyanyó hívta, nem szerettem. Eszter néniel imádkoztam lefekvéskor, mikor nagyanyó beszólott, hogy most már aludni kell szépen. Eszter néni is kiment és egyedül maradtam. Néha csöndesen sir-dogáltam előbb egy ideig, de aztán mégis elálmosodtam és így félálomban sokszor láttam a kis Klárit szép, kis, fodros hófehér kötényével, fehér kendőjével, ahogyan el-

ment, és láttam a királyfit is, aki a kis Klárit várta s most eléje sietett. Mindig olyan szépeket álmodtam rólok; de ha aztán nappal eszembe jutott, hogy tán nem is jön már vissza többet, elelszomorodtam.

Nem is jött.

Egyszer hallottam, hogy kis Kláriról beszélt valakit nagyanyó Eszter néniel. Nem tudom mit mondott előbb, csak akkor figyeltem oda, mikor a Klári nevét hallottam. Én a kis szobában írtam a feladatot, ő a másik szobában voltak.

— Tudtam, hogy ez lesz a vége! Mi szükség volt rá, hogy megzavarják itt azzal a hirrel — mondta. — Vajjon mit szól most már az a gögös, nagy gazdaszszony Balogné? Csak úgy mért az igaz Isten neki is, mint a szegénynek. Nem kellett a lány, csak a becsülete, most már fia sincsen. De hát ő megérdemelték a sorsukat, ő is, a fia is. De Kláriért halálos vétek, hogy utána ment.

Mindezeket hallottam és azt is, hogy Eszter néni csöndesen sóhajtgatta, mikor már nagyanyó nem beszélt többet róla: „Szegény, szegény kis Klári!”

— Nem jön többet vissza, Eszter néni? — kérdeztem odamenve Eszter nénihez. Nagyanyó összenézett a hugával és Eszter néni azt mondta: „Nem tudom, kis lányom.”

De én tudtam és bizonyosra vettem, hogy valami nagy baj érte utján a kis Klárit. — És meg volt az én első nagy szomorúságom.

Olyan szokszor el-elálmodtam azután

Miért előnyös a FOGEL-féle pörkölt kávé használata?

Mert

nem füstöli lakását;
nem vesződik a pörköléssel;
minden perczen friss pörkölést vehet.

Mindamellét 25%-ot megtakaríthatnak mindazon vevők, kik pörkölt kávéét vesznek mert annyi bepörköldik a házi pörkölésnél.

Kérem próbavételét, melyből meggyőződhet.

HASZNOS AJÁNDÉKTÁRGYAK

alpacca- és britannia-ezüstből. Evőeszközök. Francia bronz-, bőr- és faárukból, gyermekjáték-ujdonságok, szoba-torna, hinta-, sport-, vadászati- és vivó-felszerelésekből, gyermekkocsik és székek, mindenféle kosáráruk, papír-, munka- és utikosarak, bőröndök, berendezettecesserek, manicűrök és mindenféle utazási-cikkek. — **Villanylámpa, -gyújtók, önbortváló-készülékek**

Ragályinál, Szatmár, Deák-tér 8, (Gillyén-ház). Telefon 296. sz.

lyezték, vagy örökbe fogadták. Kétszáz ezer koronát gyűjtöttek a nyomor enyhítésére.

Es most közvetlenül az évforduló előtt elszenvedt érdekes harc indult meg Ökörítő körül, mert a segélyt még mindig nem osztották ki.

Most, hogy a belügyminiszterium, amire neki hónapok kevesek voltak, egy-két nap alatt kiutalta a segélyt, kitünt a közvélemény ezéltudatlan kapkodása, mely sokkal több segélyt juttatott a szerencsétleneknek, mint kellett volna. Most aztán nem tudják a hatóságok, hogy mit csináljanak a felesleggel. Nem szétosztani kell ezt is, nincs erre semmi szükség, hanem községi szegényházat, aggokházat, vagy kórházat alapítani, vagy községi közterhek viselésére alapítványul letenni.

Sokkal érdekesebb fejezete azonban ennek az ügynek azok a támadások, melyek a közigazgatást érték. Igaz, hogy a közigazgatás hanyag és slendrián, hogy reformra szorul. De az államosítás hívei ne felejtsek el, hogy a belügyminiszterium épp olyan hibás, mint a vármegye. Mert bár egy elveszett jegyzőkönyv hiányával az összes aktákat felterjesztették hozzá, még sem intézkedett a segély kiosztásáról. Roszkor támadják tehát a vármegyét azok az elemek, akiknek nagyon fáj, hogy a közigazgatási pálya még nem nyílik meg előttük, akiknek még egy eszköz hiányzik, hogy hatalmukat végleg megalapítsák Magyarországon. Innen fúj a szél. — Nem a közigazgatás államosítása kell nekünk, hanem csak megreformálása. Ugyis nyögünk az állami omnipotencia alatt. A megyék önkormányzata ezer éves alkotmányunkban gyökerezik. Nemzeti önállóságunk és függetlenségünk ezen legnagyobb biztosítékát nem dobhatjuk el magunktól, mikor Ausztriával szemben folytonos élethalálharcot kell vívnunk.

is a kis Klári utjáról; mindig szebbnek látam azokat az ezüstös nyárfákat és mindig szebbnek a kis Klárit is, akit nagy baj ért az utján, de aki mégis csak összetalálkozott végre bizonyosan azzal a szépséges királyfi-val, aki aztán elvitte Klárit az ő országába.

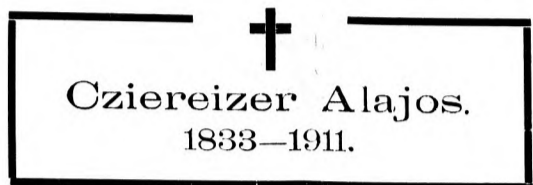
Nóta, mese sokáig nem volt azután estenként abban az öreg házban, azokat elvitte a kis Klári; hanem hagyott helyettök álmokat az ő kis nótás társának. A nótát, a mesét nem is igen szerette nagyanyó, de az álmokba nem szólhatott bele ő sem; sem azokba, amelyeknek a hősnője a kis Klári volt, sem a későbbiekbe, amelyekben a kis Klári helyét más álomalakok foglalták el.

Hanem az élet úgy szokott, hogy kikeragadjon az ember álomképeiből a legszebb a legfényesebb alakot. Odaállítja elébünk, hogy nézzük közről: van azon folt is, szenny is. Van, mert ő beszennyez mindent. — Így akarta volna elém állítani a kis Klári alakját is, akiről az én első álomképem szólt. — Nem sikerült ez.

Azt az álomképet középpontjában a kis Klárral, akit én mint a szép, jó, szerető szívű kis Klárit ismertem, — az én gyermeklelkem alkotta. Amit a lelkünk így alkot a maga legtisztább gyönyörűségére, az az ő legszentebb tulajdona. Azt ne próbálja senki elvenni tőle. Hiszen mi marad akkor neki?

Az én lelkembe a kis Klári barátsága hozta meg azokat a soha többé el nem muló álmokat. Azokat hagyta ő vigasztalóul maga helyett az azután elkövetkezett időkre, hogy neki el kellett mennie az ezüstös nyárfák alá.

Egy ilyen életbevágó ügyet nem szabad tendenciózusan tárgyalni, politikai célokra kihasználni és politikai fegyvereket kovácsolni belőle.

Ismét egy szomorú gyászestéről kell hírt adnunk. Cziereizer Alajos, mezőteremi plébános, aranymiséés áldozó pap, hétfőn éjjel hosszas betegség után jobblétre szenderült.

A megboldogult mély, vallásos hit, egyházas érzület, imádságos lélek, minta papi élet, apostoli egyszerűség, ritka szeretet, véghetetlen jóság és szelídség jellemezte. Több, mint ötven évig volt Mezőterem plébánosa, ahol apostoli munkásságot és áldásos tevékenységet fejtett ki. Híveinek hálája és szeretete kíséri örök nyughelyére. Kik ismerték, siratják benne, akit mindenki csak „Lóji bácsi”-nak szólított, a szelíd, kékszemeű, vidám, jókedvű, végtelenül szeretetre méltó egyszerű, egyenes jölelkű papot, aki soha életében senkit meg nem bántott, a kinek nem voltak ellenségei. A régi kornak egy tipikus, papi karaktere vérzett el benne.

Született 1833. június 21-én Csomaközön, pappá szenteltetett 1856. aug. 2-án. Segédlelkész volt Máramaroszigeten és Munkácscon. 1859-ben h. lelkész Sándorfaluban, 1860-ban Kálmádon, majd Mezőteremen, 1864-ben plébános ugyanott, 1898-ban szentszéki tanácsos. Öt év előtt ünnepelte aranymiséjét, egy év előtt pedig mezőteremi plébánosságának ötven éves jubileumát.

Nyugodjék békében!

Nesze nektek, szatmári ujságírók!

Felháborító eseménnyel fejeződött be Szatmár város mult heti krónikája: egy ujságíró levelezéskézete a szatmári sajtó összes munkásait, kimutatván róluk, hogy egynek kivételével valamennyien csak bitorolják az ujságírói címet. És pedig:

Dr. Fejes István nem ujságíró, mert ügyvéd;

Dr. Tanódy Endre nem ujságíró, mert szintén ügyvéd;

Dr. Verécsy Ernő nem ujságíró, mert hasonlóképpen ügyvéd;

Dr. Merker Márton szintén nem, mert tanár;

Dr. Biki Andor nem ujságíró, mert ügyvédnek készül;

Dr. Bartha József nem ujságíró ugyan-ezen okból;

Bodnár Gáspár, Kertész Pál és Varjas Endre nem ujságírók, mert papok;

Bendiner Nándor nem ujságíró, mert „zenész”;

Csomay Győző nem ujságíró, mert tanár;

Világossy Gáspár és Riszdorfer Imre nem ujságírók, mert csak mellékesen szerkesztettek egy szaklapot;

Ferencz Agoston nem ujságíró, mert városi tanácsos;

Ruprecht Sándor nem ujságíró, mert banktisztviselő;

Jeney György nem ujságíró, mert táblabíró;

Káldor Lajos nem ujságíró, mert városi tisztviselő;

Majdik Árpád nem ujságíró, hasonló okból;

Barna Samu nem ujságíró, mert magánhivatalnok;

Még Seress Imre sem ujságíró, valószínűleg azért, mert egyttal okleveles zeneművész.

Ellenben az egyetlen ujságíró Szatmáron Dénes Sándor. Miért? Hát azért, mert ujságíró és semmi más.

Mielőtt tovább mennénk, állapodjunk meg egy kicsit a budapesti ujságíróknál. Ezek közül:

Dr. Légrády Imre a „Pesti Hírlap” tulajdonosa és felelős szerkesztője ugyan, de ujságírással nem foglalkozik;

Dr. Béli Izor gyakorló ügyvéd;

Balla Vilmos magántisztviselő;

Kozma Andor orsz. képviselő és magántisztviselő;

Kern Aurél zeneszerző;

Dr. Vázsonyi Vilmos ügyvéd;

Pakots József tisztviselő;

Surányi József nagykereskedő;

Gelléri Mór állami tisztviselő;

Dr. Holló Lajos ügyvéd;

Dr. Visontai Soma ügyvéd; stb. stb.

Általában a budapesti ujságíróknak egy igen tekintélyes része mást is tud, nemcsak ujságírást és ezt nem veti senki a szemükre. Aki tehát csupán azért tartja magát „vérbeli” ujságírónak, mert abszolúte nincsen semmiféle készütsége, az jobban tenné, ha hallgatna, mert az ilyen dicsekedéssel csak szegénységi bizonyítványt állít ki magáról és azt sejteti, hogy miután a tanulástól mindig irtózott és ennél fogva még középiskoláit sem bírta bevégezni, felesapott ujságírónak. Tényleg, ezen a pályán hemzsegnek az ilyen félbenmaradt existenciák, akik azonban előbb-utóbb kiszorulnak a szerkesztőségek-ből, mert manapság még nem ujságírás az, ha valaki ki tud magából szoritani egy ostoba bökverset, egy rossz viccet, vagy egy piszkolódó cikkecskét.

Ami a szatmári ujságírókat illeti, ezek voltaképpen dicséretet kaptak a jeles kollégától, aki nekik rontott, kiabálván: „ti nem vagytok olyan ujságírók, amilyen én vagyok!” Hát persze hogy nem olyanok! Nagyon szomorú volna, ha olyanok volnának, vagyis ha az ujságírás nélkül legfeljebb csak a díjnoki, hordári stb. pályákon tudnának érvényesülni. Azonban a szatmári ujságírók megtámadtatásának más célzata volt: csuffá tételük a nagy közönség előtt Dénes Sándor javára, hogy kitűnjék, miszerint ez az egyetlen igazi ujságíró Szatmáron, a többi elbujhat mellette, mint kontár, mint senki és semmi. Nesze nektek szatmári ujságírók!

Es ugyan ki az a „kolléga”, aki a szatmári ujságírókat egy szatmári ujságban így letárgyalta? Hát kérem, az egy országos hírnévű ujságíró-notabilitás: Kaczér Ignác. Tetszett már hallani ezt a nevet ugy-e? Nagy férfit: már 22 éves, legutóbb Budapesten működött pár hónapig. Most hazajött Szatmárra és egy veszélyben forgó hitsorsosának azzal sietett segítségére, hogy az összes többi szatmári ujságírókon végig köpött. Nesze nektek szatmári ujságírók!

Kávét

legjobbat és
legolcsóbban
beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utca 16.
„MOKKA” keverék özégem különlegessége.
1 kgr. 4-40 korona. Villany erővel pörkölte.

Hitelviszonyok.

II.

Legtöbb városunkban több a pénzintézet, mint a mennyire szükség volna. Azt következtethetők ebből, hogy a konkurrenzia miatt olcsóbbá lesz a pénz. Pedig nem így van. Mintha a bankok kartellben lennének, nem adják olcsón a pénzt. Bár mindenki látja, hogy drága a pénz és óhajtja, hogy olcsóbbá legyen, ez épp úgy nem történhetik meg, mint ahogy mindenki panaszkodik a militarizmus ellen, de egy állam sem meri levenni a nép vállairól, vagy legalább is csökkenteni az óriási katonai terheket.

Minden alakuló bankból egy-egy új ügyvédnek kell megélni, igazgatósági tagoknak és részvényeseknek busás hasznót zsebre vágniok, és több és több tisztviselőnek uri módon megélni. Ha kevesebb lenne a bank vagy épen numerus claususa lenne, kevesebb lenne a dologi és személyi kiadás, — kisebb kamatláb és kisebb haszon mellett is, a nagyobbodó forgalom miatt, triviális hasonlattal a sűrűbb krajezár miatt éppen olyan szép mérlegeket, üzleti eredményeket mutathatnának fel a bankok, épp oly gyümölcsöző lenne a bankbefektetés, mint eddig volt, és a nép terhein is könnyítve lenne. Olyan kartell kellene már egyszer, mely új bankalakulást megakadályoz, sőt olyan kartell, mely a pénzt, a most oly drága pénzt olcsóbbá teszi.

De van a mai hitelviszonyoknak egy sokkal súlyosabb sebe, valóságos rákfeneje, és ez a hitelközvetítés.

E helyen már egyszer rámutattunk arra, hogy mily nagy része van a mai drágaság előjódásában a közvetítő kereskedelemnek. Eppen olyan romboló hatása van a hitelügyek terén a hitelközvetítésnek. A bankok már amúgy is drágák, most még közbe jönnek a kölcsönközvetítők, az élőködő parcellázó és földhitelintézeteknek stb., a kik egy negyed perczenttel sem szereznek olcsóbb pénzt, ez ezenfelül az ő közvetítésüket horribilis pénzen fizettetik meg. Nemcsak a legsötétebb Máramarosban, vagy Budapesten, ahol minden szélhámosság termékeny talajra talál, hanem az ország legkultúrálisabb vidékein, Szatmáron is vannak ilyen szövetkezetek.

Nem minden szövetkezet ilyen. Mert hiszen a keresztény hitelszövetkezetek, az országos központi hitelszövetkezet és fiókjai igazán altruisztikus alapon működnek. Csak azokról a Budapesten, Szatmáron, és az ország más részeiben működő szövetkezetekről, sokszor uzsorás szövetkezetekről van szó, melyeknek uzsora vétségeiről egy két esetben már a kir. Kuria is ítélte. A Kuria ítélete általános megelégedést keltett az ország közvéleményében, mely régóta aggodalommal tekint azokra az üzelmekre, melyeket különösen az u. n. koronaszövetkezetek követnek el, mikor 50—100 koronás informatio-díj, óvadék, kezelési díj, tartalékalap, beírás, nyomtatvány, tartalékdíj, tudakozódás és postaköltség czimén és ezek felszámításával hajmerszűz zsebmetszést végeznek az áldozat erszényén.

Vannak esetek, hogy a kölcsön kérő 1000 korona kölcsönből csak 600 koronát kap. Ilyen szövetkezetekbe pénzt fektetni valóságos bűn számba megy.

Még egyszer hangsúlyozzuk, nem mindegyik szövetkezet ilyen, nem mindegyik üldözendő és büntethető uzsoráskodást, de nagyon sok a burkolt uzsoráskodás, a helyes

jogszabályoknak egyszerű kijátszása, vagy a nép jóhiszeműségével való visszaélés.

Ha a községekben kidoboltatjuk, vagy reklámtáblákon, hirdetésekben közhírré tesszük, hogy 3, 4, 4 és fél, 5 százalékos záloglevelek alapján kölcsönt közvetítünk, a nép azt hiszi, hogy csak 3—5 százalékos kamatot fog fizetni kölcsöne után, ha aztán megtudja, hogy 6, 7, 8 perczentet és horribilis közvetítési díjat kell fizetni, már későn fog átkot szórni a közvetítőre és későn fog visszalépni, már aláírta a váltót, vagy megbízást, melynek alapján beperelhető.

A parcellázók, telekfelesztők — hogy róluk is szó essék — 200 forintos telket 600 forintért adnak.

Nem tulozunk, ha azt mondjuk, hogy a közvetítés, földjáradék és nem tudom mi más már a kifosztott, megkínzott munkásnak és éhes családjának könnyeiben és szenvedéseiben is a legsúlyosabb elíteltetést találja.

Mi pedig ismételtelen arra kérjük a nép vezetőit, hogy a hitelügyekben is legyenek igazán vezetői és tanácsadói népüknek, ajánlják neki a vidékükön legolcsóbb bankokat, vagy az altruisztikus alapon működő hitelszövetkezeteket, vagy a katolikus népszövetségnek már sokszor reklamirozott, és külön röpiratban is ismertetett ingyenes hitelközvetítését.

(Kp.)

Tisza nyitrai beszéde. Tisza István politikai és közéleti szereplése az újabb időben nem szükölködik váratlan és meglepő fordulatokban. Ilyen váratlanul meglepő fordulat volt az, midőn Nyitrán a katolikusokat és protestánsokat egységes működésre, szövetségre szólította fel a keresztényellenes és nemzetfelforgató áramlatok ellen. Tisza Istvánt hívó embernek ismerjük és azért örömmel fogadjuk az ő felszólítását. Hiszen ez csak visszhangja a múlt évi kath. nagygyűlésnek, melyen az elnök gróf Széchenyi Emil ajkairól hangzott el az együttes működésre való felszólítás, mely méltó válasza talált Tisza István szavaiban. Hogy lesz-e eredménye, nem tudhatjuk. Annyit azonban tudunk, hogy Európában nem áll példátlanul.

Emlékezetes előttünk Wahrmundnak, az innsbrucki egyetemen a katolikus egyház jogtanárának, az ügyészségtől is elkobzott Isten- és egyházüldöző röpirata. Az e körül kifejlődött polémiában szemére vetették Wahrmundnak, hogy műveiben oly élesen ostorozza a zsidóságot, hogy az a legradikálisabb fajantiszemitanak is becsületére válnék. Mire Wahrmund így válaszolt: Ami antiszemitaságot illeti, 1873-tól a nagy krach évében és éppem amiatt lettem antiszemita. De sohasem voltam radikális fajantiszemita, hanem a mérsékelt irányzat híve. Az én antiszemizmusom védelmi jellegű volt, nem is tehettem egyebet, mert az volt a feladat, hogy az elhatalmasodott zsidó uralmat megtörjük és annak visszatérését megakadályozzuk, ami a keresztény egység jegyében, az összes keresztények egyesülésével dr. Luoger Károly polgármester vezetése alatt oly fényesen sikerült, hogy Bécs „felszabadítási harezát“ mindenütt, az egész világon, ahol annak szükségét érezték, mint követendő példaképet dícsőiték.

Hollandiában egy fiatal pap, aki egyszerre művész, költő, lángész és nagy gondolkodó volt, dr. Schaepman nevéhez fűződik a protestánsok és katolikusok egyesítése. A protestáns Knipperrel együtt hozták létre ezt a szövetséget és már az 1889 iki választáson fényes győzelmet arattak ellenfeleiken. Nálunk is kezdet kell fogniok a katolikusoknak és protestánsoknak a közös ellenség, a

keresztényellenes áramlatok ellen és egyesült erővel kell megvédelmezniök a létalapaiban kikezdett és veszélyeztetett magyar társadalmat a felforgató törekvések ellen.

Még egyszer a szatmári Alliance.

Azon a napon, amelyen multkori „Szatmári Alliance“ című cikkünk megjelent, a véletlen események mindjárt be is igazolták annak tartalmát, mely szerint a zsidóság mindenkor és mindenütt összetart, s ha egy hitsorsosa a csávába kerül, azt minden eszközzel megmenteni igyekszik, akár érdemes az illető erre, akár nem érdemes.

Mi történt? Az, hogy egy „igazi újságíró“ a decemberben alakult „Szamos“ részvénytársasággal elhitette, hogy a szatmári zsidóság tömörülése a lap körül csak az ő személye által biztosítható. Sokkal hamarabb, mintsem bárki is várta volna, kiderült, hogy ez az ifju kazár jól spekulált. No majd nem spekulált jól. Ő csinált a „Szamos“-ból egy kazár lapot, viszont a hitsorsosok gyönyörködtek a „felelős szerkesztőben“ és büszkéek voltak rá.

A nagy „újságíró“ azonban elbizakodottá tette a nagy kazár tábor, amelyre támaszkodott: egyszer csak üldözni kezdett mindenkit, aki nem kazár és vétett valamely kazár ellen.

Igy lett Szatmáron üldözött vaddá egy országhírű zongoraművész. Ugyan mit vétett? Hát nem vétett semmit, csak mint egy helyi lap szini referense azt írta pár hét előtt, hogy a színházi zenekart még három hangszerral ki kell egészíteni.

A szinügyi bizottság magáévá tette a felvetett eszmét és szerződésileg kötelezte a szinigazgatót, hogy a három új hangszert tényleg állítsa be a zenekarba.

A szini director, a kinek ez a rendelkezés mintegy 2000 korona évi több kiadást jelent, dühbe jött a kritikus ellen, dühét persze rögtön magáévá tette a zsidóság és a zeművész elleni bosszumanóver megkezdődött. Egy hitsorsos színész a szinpadról először durván kigunyolta: ez volt a bevezetés. Csakhogy megjárta a színész is, meg az igazgató is: a szatmári újságírók összefogtak és mindakettőt elégtétel adásra, nyilvános bocsánatkérésre kényszerítették.

A szatmári kazárság magánkívül volt e vereség miatt. Maradhat ez a dolog ennyiben? Elviheti ezt a szerző szárazon? Hát nem.

És a nagy zongoraművész egy szép napon arra ébredt, hogy egy kis kazár nyilvánosan legazemberezte őt. Sőt egészen ki-tört belőle a lovag: durván megsértette a művész feleségét is. A kazárok tapsoltak. Kitűnő ember ez a mi emberünk!

Most már kijött a türelemből a megtámadott is. A nyilvánosság elé vitte az ügyet és becsületsértési pert indított, sőt panaszt tett életveszélyes fenyegetés miatt is. Nem különben tanukra hivatkozva, ő is neki ment támadójának és irt róla olyan dolgokat, amelyeknek hacsak a tizedrésze igaz, hát annak jobb lett volna nem is születni.

Azonban ezzel nincs vége az ügynek, sőt csak most kezdődik igazán. A zsidóság kiadta a jelszót, az ő hitsorsosoknak semmi szín alatt ebben a küzdelemben alul maradni nem szabad, kerüljön akármibe. Egész Szatmáron még most is folyik azoknak puhítása, akik a zongoraművész pártját fogják és a zsidó újságíróról sohase nyilatkoztak úgy, mintha a Nemzeti Kaszinó elnökének őt szeretnék látni, hanem ellenkezőleg. Az egyiket fenyegetik, a másikat cirógatják, hogy próbáljon

**Pártoljuk
a hazai ipart!**

**Minden magyar ember
szent kötelessége
a hazai ipar pártolása.**

KEPES SÁNDOR

**Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN
csak hazai termékeket dolgoznak fel.**

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alakú pyramisokat, obeliszeket, keresztteket, emléktáblákat, sírfeleket, mezei keresztteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE.

Fiók-üzlet: Szatmár, Attila-u. 4..

jobb véleménnyel lenni, némely helyen siker nélkül, de más helyen sikerrel.

Igy születnek meg a tényeket csűrő-csavaró enyhítő nyilatkozatok, a mik a helyi ujságokat napról-napra megtöltik, csak hogy megmeneküljön a csapdába került róka.

Ime ennyire jutottunk Szatmáron: az immár tulnyomó számu kazárság megmutatja, hogy összetartással mire képes. A keresztény társadalom pedig itt áll tehetetlenül, jobban mondva gyámoltalanul. Kezeit legfőjebb zsebredugva meri ökolbe szorítani.

≡ NAPI TÉMÁK, ≡ ÖRÖK PROBLÉMÁK

Irja: HARSÁNYI KÁLMÁN.

MAGYAR TRAGIKUM. — A magyar kultúrembernek szomorú még az öröme is. Mert még a kincset érő ajándék is, a melyet művész vagy tudós a nemzeti kultúrának áldozatul hoz: csupán törlesztése annak a roppant adósnak, melylyel ez a nemzet az egyetemes európai kultúrának tartozik. Minden valamirevaló könyv örömet jelent minálunk, de még a legjobb is keserű gondolatokat ébreszt, mert egyik sem emelhet bennünket az esengett magasságba, csak hézagot tölt be valamennyi; egyik sem ékesség a tornyon, csupán egy-egy kö az alap-építéshez, mely még mindig az európai szint alatt folyik. Mi még csak nivellálunk. A magyar szellemi munkások megannyia mintha még most is csak anyagot kubikolna oda, a hol előbb még föl kell tölteni a telket, hogy megépülhessen rajta valaha a magyar kultúrpalota. Különleges, egyedülvaló magyar tragikum, hogy e sivár feltöltő munkához csákányos köfőitöként, téglá-adogatóként lát az, a ki vésővel formálhatna márványdísz az oromra — és habarcsot kever az alapfalakhoz, a ki freskókkal ékesíthetné a lovagtermét.

A MI IRODALOMTÖRTÉNETÍRÁSUNK. — Szomorú irigységgel telten nézegetem Brunetiére irodalomtörténetének büszkén hangzó címét: „Histoire de la littérature française classique“. Magyarul: az irodalmi gyöngyök története. A megrostált nagyságoké, nem a csacsogó codexeké, hártáké, töredékes verssoroké, odavetett súlytalan glosszáké. A franciáknak már szabad Clément Marot-val megkezdeniök a francia poézis történetét, mi még nem kezdhetjük meg a magunkét Balassával. Az ő anyaguk századok óta áll már halomban és századok óta pörög a rosta, mely szemétre veti a polyvát és gyöngyöket szór széjjel a világba.

Mi még nem rostálhatunk. Nekünk még egyaránt kell a tiszta mag és az ocso. Egyszerűen azért, mert még egyre folyik és folyini fog még talán emberöltőkig a harc a megállapítások körül: vajjon nem talmi-e mégis az, a mit aranyan hirdettek és viszont. Képzeliük el, hogy valaki a Csiki székely krónika vagy a túróci fakönyv elismerő értékelésének fénykorában írta volna meg a magyar irodalom történetét, e két koholmánynak bizonyított, hirhett kultúrtörténeti szappanbuborékra építve föl okoskodásának egész láncolatát. Háramlott volna ebből az utókorra valamelyes nyereség? Ha netalán akadémiai tekintély írja vala meg: — bizonyára még ma is kétségtelen bizonyosságokként hirdetik az egyetem katedráin, a mi az efféle, nem éppen ritka esetekben, kész veszedelem. A középiskolai tanárságra, a nagy-élvétve föl-fölbukkanó önállóbb gondolkozóktól eltekintve, legfelsőbb fórumként súlyosodik az egyetem tekintélye. Olykor kárhözatosán. Budenzék is az egyetem katedráin keresztüljárólva indultak el hódító, romboló körúttokra az akadémiából és sikerült is megfertőzniök az egész nemzeti kultúrát a csak módjával használható finn-

ugor teoria ad absurdum vitelével. A tudományos babona e nagytekintélyű kürtölőinek sikerült elérniök, hogy epigonjaik a magyar ősvallást ma egyszerűen a Kalevalából írják ki. A teoriabódult légvár-építők sohasem voltak kultúrmunkások. A kultúrmunkás csak szilárd, mindennemű teherpróbákat kiállott talajra épít. A magyar munkás pedig még csak anyagot kubikol ehhez a talapzathoz.

Szegények vagyunk, fukarul kell összekuporgatnunk minden morzsát jobb módba kívánt utódainknak. A francia académicien félretvetné az efféle morzsalékot, sőt félretette nem egy diszmagyaros magyar professor is; pedig ma még egyedül csak így jó a magyar munka, a szomorú, a tragikomikus, becsületes magyar munka. Híresebb ősnymotvány-unikumainkat is laponként szedegették össze és szedegetik még most is bibliografusaink a kifeszegedett régi könyvtáblákból, s bizony koldusabbak volnánk ezzel is, ha átallották volna legjelesebb tudósaink ezt a könyvkötő-inasnak való munkát.

A TEORIA ALKOTÓK. — Minden teoria rabszolgaság, melyben az együgyű megesettek az új világmagyarázat nagyhangú föltalálójának múltó dicsőségeért verejtékeznek a legmeddőbb munkában, mely a soha el nem maradó kiábrándulás után mindenkor rabszorgalázadással és a rabszorgatartó szurokbamártásával, csirkeotliban meghempergetésével és rúdon lovagoltatásával végződik. Teoriák alkotója — elevenen vagy holtan — még soha el nem kerülte ezt a sorsot. És megnyugtató, hogy ennek így kell lennie. Mert tévedni elméletek felállításánál nélkül is téved minden ember, hiszen ember, de nem hazudik oly vakmerő szemtelenséggel és nem esküszik hamisan egy szemhunyorítás nélkül, mint mindazok, a kiknek rendszerük érdekében lépten-nyomon kötelességük bebizonyítani, hogy a természet számár és a dolgok rendje fonák.

A mereven teoretikus elmék igen kellemetlen eltorzulásai a valóban gondolkozó embernek és úgy különböznek formára a szabad embertől, mint gallyon lóggó gyümölcsötől a pontosan kiesztergályozott szabályos gömb, a melynek a természethez csupán anyagánál fogva van köze.

A nagy természet megfigyelőinek szemében alig képzelhető el visszataszítóbb látvány, mint az efféle nagy gonddal simára csiszolt golyóbis. Nem is tűrik szó nélkül sohasem. Talán a mi Istenalkotta földgömbünk gömbtelenségére gondolnak, mikor pörbe szállanak a nagy diadallal lábuk elé gurított tekejáték-golyó esztergályosával.

TÖKÉLETESSÉG. — Tökéletes dolgok csupán a képzelet világában lehetségesek. A valóságban, a reális világban csak a művészi képzelet, vagy a legmagasztosabb lelki elragadtatás láthatja meg a tökéletes szépet, jót, igazat. A Mindenható, ki abban a pillanatban döntött a mindenség sorsa fölött, a melyben a mozgást, a diszharmoniót indította meg: — még a napot sem alkotta fölt nélkül valónak.

A TUDOMÁNYOK DIVATJA. — A nyughatatlan emberi szellem alapvető vonása, hogy kiábrándulva mindent kikezden, szétcibáljon és lebecsüljön, a mit fejlődésének valamely előbbi szakában örök érvényűnek hirdetett, s új hevületében olyasmit vessen fölszínre, a mi az intellektuális világban addig csak észrevétlenül lappangott, vagy paragon hevert. Minden érték megkopik idővel, fényét veszti, fakúl, mállik, lefordul a polcra és átadja dízhelyét valami másnak, a mit esetleg dib-dáb portékának vallottunk előbb, de a mi átfórmálva, kicsiszolva, megnő a szemünkben, értéké lesz, forog, majd roppant ázsióval vezet a szellemi világ piacán, hogy végül csúffá tett „örök érvényű“ cégérfóiratával szintén a sutba kerüljön.

Az irodalom és művészet törvénytelennek született, veréssel, koplaltatással nevelt, dacossá serdült, büszkén verekedő, diadalmas, győzelmi mámorában elbizakodott, majd csatát csata után vesztő, halálos sebeket viselő, letepert, megcsúfolt s kikacagott irányai oly nyilvánvalók, hogy előre megjövendölhető sorsukkal egyetemben fölismérheti őket bárki. Megúnt táplálék, — valami új ételt áhító éhség, — mohó étvág, — torkig jóllakás, — csömör. Ez a világ szellemi lakomáinak örök rendje, hol a megcsömörlött öregek nem győzik nagyképű megbotránkozással feddeni az ingyenc ifjúságot, mely már az új fogások illatára csettinget. Szemünk láttára folyik ez így művészetben és irodalomban. Ma szembeszökőbben mint valaha. A mi után tegnap még áhitoztunk, az ma már csömörletes és a mitől tegnap még fintorogtunk, az ma már psycho-gastronomiai remek.

Az egyes tudományágaknak e divatos fölkapását és sutba vetését már kevesebben látják. A túlzott tisztelet elfogultságával hajlandók hinni, hogy a „Tudományok Csarnoká“-ban e békésnek, nyugalmasnak, szilárd alapokra építettnek látszó épületben alapföltétel a falaknak körökre való harmónikus kiépítése. Asszimmetria, egyenetlenség, vagy éppen már meglévő falaknak meg-megbontogatása ellene mond a tudományok szellemét valami felsőbbbbségesen harmónikus formában felfogó értelmüknek. És elfogultságuk félrevezeti őket, mert a „Tudományok Csarnokát“ is izlés és divat építgeti. rombolgatja, toldozza-foldozza, tatarozza; az értelem csupán az anyagot tisztogatja meg és hordja hozzá. Mindenkor oda, a hová a korszellem — ez a nem mindenkor elsőrendű pallér — kívánja. Azért olyan diszharmónikus, feliben agyonrésztelt, feliben elnagyolt; s azért nem kerülhet tető alá sohasem. Egységes, egyszer s mindenkorra szóló tervét még nem tudta megalakítani emberi szellem. Csak építgette, ott, a hol éppen egy-egy korszaknak jól esett. Gondoljunk csak a lefolyt két-három emberöltőre.

A múlt század negyvenes-ötvenes éveiben a történelem volt a legtiszteltebb, legáltalánosabban és a legnagyobb eredményekkel művelt tudomány. Ma alig vetünk rá ügyet. Már izlésünk ellen való. Egykori magas talapzatáról a természettudományok föllendülése szorította le. A természettudományoktól pedig csak az imént fordította el az általános érdeklődést a huszadik század új tudománya, a szociológia. Fél századdal ezelőtt még csak alig-alig jelentős fejezete volt egy másik tudománynak, ma már korlátlan úr és őt szolgálja — látszatra legalább — a tudományok mindenike.

Ma újra fordulóban van a dolgok rendje, s mindenek érdeklődésének középpontjává a társadalmi tudományok fő-fő problémája: a nemi élet kérdése lett. Négy évtizeddel ezelőtt még nyoma sem volt e téren semmi nemű számbavehető munkásságnak, ma már óriási irodalma van, s egész légió orvos, pszichológus, történetbúvár, ethnográfus, anthropológus és művészet-történelem-kutató fejlesztí önálló tudománygyá. Veszedelmes tudomány ez nagyon, de mivel korunk a nemi kérdés teljes földerítését és megoldását tűzte ki legelsőbb rendű föladatául, el kell ismernünk még akkor is, ha tudjuk, mennyi kétélű fegyver kovácsolódik a sötét mélységekből kibányászott értékes féméből, mennyi metyes irodalmi fércmű lát napvilágot a tudományosság örve alatt.

Előfizetőinket, különösen a papságot és tanítószágot kérjük, hogy az esetleges magán-, iskolai- vagy községi hirdetésekkel alkalmadtán lapunkat szíveskedjenek felkeresni.

Aki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz
Szatmár, Deák-tér

(Keresztes András-féle ház),

aki dúsán felszerelt cipő-raktárában oszakis valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és oszímákat nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talputáncokat teljesen kikészítette, s akinek áruinak esinőség dolgában is párját ritkítják. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és oszímák is készülnek.

(mm. dr.) Szini viszonyainknak figyelmes szemlélője vagyok, aggódva látom, hallom, hogy körülöttem bomladozik, recseg, ropog minden, hogy roppant változások küszöbére értünk. Fordulóponton áll az anyagi erkölcsi és értelmi világ minden problémája. Vitatás alatt áll hitről, becstüetről, tudományról alkotott minden nézetünk. Ismerjük el hát és kövessük, hogy a bölcselkedés örömenél magasabb kötelesség is vár reánk, egyesekre és a társadalomra: a cselekvés kötelessége. Hisz a keresztény erkölcsöknek lépten-nyomon való kipellengérezése már egészen megszokott, természetes, mindennapi. Nincs a természetellenes fajtalankodásnak olyan undok formája, melyre a sajtó, sőt a tudományos irodalom mentséget ne találjon. Alig van hírlapunk, amely bátran merne szembeállani az erkölcstelenség kultuszával. A szellemi, erkölcsi és anyagi világ minden elképzelhető csataterén folyó harc ez. A felvilágosodás nevében már a szinpadról is támadják a kereszténységet. Nem a hitet, nem a vallást, hanem csak a kereszténységet, tanainak hirdetőit, szolgálait piszkolják.

Ennek története van, Mohács a színhely. Valami Pintér Jenő társulatának egyik nagy (?) művésze azzal próbált a szinpadról hatást keltetni, hogy a katolikus szertartásokat, egyházi férfiakat, a „Miatyánk“-ot guny tárgyává tette. Nem is merészség, mondják ők, a választottak. Nem hát, hanem faji jellegzetes szemtelenség, ripókság, amit meg kell torolni. Nem is maradt el. Talpra állott Mohács katolikus és református közönsége, a támadás visszaverésében egyik volt, stante pede kiverték a színházból a 80 százalékos gyáva ellenfélt, az előadás pedig félbeszakadt. Az ilyen esetekre csakugyan igaz, hogy „das Schauspiel ist ein Sauspiel“. Itt nincs helyén a bölcselkedés, rektifikálás, ilyen körülmények között azonnal tenni kell. Félre az óvatossággal, küzdjünk. legyen talpon az egész tábor, mert a mai viszonyok közt a mohácsi eset megismétlődhetik másutt is, mert az ellenség nagyon arrogans és merész.

Az elmúlt színházi hetünk mozgalmasnak és változatosnak mondható. Így hozta a körülmény, Beleesett márczius idusának megünneplése és Komlóssy Emmának három napig tartó vendégzereplése. Márczius 15-én Mátray Lajos ref. gimn. tanár „Szabadság ünnepén“ cz. prólogja után délután Ocskay brigadérossal, este az Aranylakodalommal áldoztak színészeink a nagy nap emlékének. Nagyon hiszem, hogy a hazát nem lehet megmenteni szép szavakkal. A „Hej Rákóczy, hej Bercsényi!“ „Kossuth apánk“, „fajmagyarság“, „átkos Ausztria“ sokaknál, éppen a magyarság legtipikusabb képviselőinél már csak jelszavak. Nincs azonban csunyasabb dolog, mintha valakiből kihál a lelkesedés. Még szomorubb a dolog, ha egyesületből hal ki a multak emlékének méltó megünneplése. Kérdjük, hol volt a „Kölcsy-kör“ márczius 15-én? Igazán furcsa egy helyzet. Egy irodalmi társulat helyett színészeinknek kellett megmutatni, hogy nemzeti ünnep van. Derekasán viselkedtek s az amugy is lelkes közönséget magukkal ragadták. Komlóssy Emma a „Bőregér“, „Tatárjárás“ és „Varázskeringő“ operettekben vendég szerepelt. Művészi játékával és gyönyörűen csengő hangjával teljesen lebilincselte a közönséget s igazi élvezetet nyújtott.

Heti műsor:

Szerdán „A medikus“.
Csütörtökön „A medikus“.
Pénteken „Az ördög“ Hegedüs Gyula, a Vigszínház művészeinek vendégfellépésével.
Szombaton d. u. „Luxemburg grófja“, este „Taifun“.
Vasárnap d. u. „Aranylakodalom“, este „A kis cukros“.

MINDENNEMÜ ELEMISZAKKAL NYOMTATVÁNYOK ÉS TANSZEREK KAPHATÓK A PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDÁBAN SZATMÁR-NÉMETIBEN, ISKOLAKÖZ 3. SZ.

Márczius 20.

... Nemzetünk szent könyvei mondják: mikor megvilágosodik az ég s az ítélet fürgetege akarja elsöpörni Attila unokáit — Csaba vezér fényes villanással vágatva vezetni égi útján seregét véreinek megmentésére.

Nemzeti legendariumunk mondja: mikor üvöltő tatár hordák törtek e földre — fölpattant Várad kriptájában egy koporsófedél s az érzebe öltözött Szent László megforgatta félelmetes harczi bárdját népeért.

— Rólad nem szólnak szent könyveink?

Lásd, még mindig pusztában, sivatagban vándorlunk.

Az ígéret földje, a mit próféta-lelekkel megmutattál, ma is messze van.

És mi már fáradtak vagyunk a százados vándorlásban.

A szivek kiszáradtak, a gerinczek meggörbedtek.

— Kossuth apánk!

Gyujts megint lángot a hamvadó lelkekbe!

Az új püspökök. A régóta üres püspöki székekbe új egyházfejedelmek kerülnek. Két új püspöke van a magyar katolicizmusnak: *Várady L. Árpád* és *Glattfelder Gyula*. A volt kultuszminiszteri osztálytanácsos a győri, a Szent Imre-kollégium volt fiatal igazgatója pedig a csanádi egyházmegye főpásztora lett. *Mig Csernoch János*, a volt csanádi püspök a szentélethű *Várossy Gyula* kalocsai érsek utódja és a régóta árva nagyváradi egyházmegye püspöke *Széchenyi Miklós* gróf, a volt győri püspök lett. Kiváló, nagy buzgalmu, socialis érzékű és alkotásokra hivatott, fiatal erőben levő férfiak, akik a magyar Sion őreivé lettek; mindegyikökhöz a tevékeny, munkás és buzgó élet sikeres, nagy értékű tettei fűződnek; multjokban az apostoli fáradhatatlanság, az erők javával dolgozó cselekvés van; a katolikus restauratio kiható működésének vezérei voltak, mindegyikök az első sorban küzdött nemesak lelkesedéssel, de nagy tudással és példaadó jámbor étellel — úgy, hogy ujjongó örömmel, nem csalódó reménnyel nézhetünk jövő működésük elé, amely bizonyára eredményes, alkotásokkal teli és a magyar katolicizmusra nézve diadalmasan emlékeztet lesz. A kegyelmes, erőt adó Isten legyen új vezéreinkkel!

Márczius 15. A nagy nap ünneplése mintha hiányos volt volna. Leleges, szép ünnepeket rendezett a Polgári Társaskör, az intézetek ifjusága, de sem a város, sem előkelő irodalmi egyesületünk, a Kölcsy-kör nem vett részt az ünneplésben. Az országos ünnep jelentőségét ez ugyan a legkevésbé sem csökkentette, de mégis bántó dissonantiát vegyített ez a tüntetés számba is vehető nemtörődés a nagy nap ünnepi hangulatába. Különben a legigazibb megemlékezés a legszebb formában a Rákóczi-utczában volt; dr. *Timár Zsigmond* ünnepelt a legméltóbban: márczius 15-én este kivilágította házát. Ez a lángok meggyújtása illik a tüzekkel lobogó márczius idusához.

Az egyes ünnepek lefolyása a következő volt:

A városi függetlenségi párt lakomára gyűlt egybe az Iparos Olvasókör helyiségében, ahol Kótai Lajos mondta az emelkedett szellemű ünnepi beszédet.

A németi Polgári Társaskör sikertült ünnepélyvel ülte meg márczius 15 ének emlékét, amelyen a németi dalárda, Bánk Jolán és Lipeczky Elek adtak elő hazafias énekeket, Rác Lajos és Rác Károly megkapó erővel szavaltak, alkalmi szinjátekot adtak elő kiváló készütséggel és hatással Papp Margit, Csomay Győző és Szeghy Sándor, Duszik Lajos pedig nagyszabású és mély hatású emlékbeszédben méltatta nemzeti ünnepeink e legszebbjét.

A papnevelő-intézet a magyar szabadság hajnalának emlékét nagy lelkesedéssel ünnepelte meg. Az ünnepély a Hymnus éneklésével kezdődött. Utána Fechtel M. I. é. h. h. szavalt a „Talpra magyar“-t. Ezután Podaril I. II. é. h. h. tartotta meg ünnepi beszédét. Majd az énekkar jól betanult és szépen előadott darabjai következtek. Ezután Merlák F. III. é. h. h. tartotta meg felolvasását. A sajtószabadság első termékeit ismertette. A „Kik voltak a honvédek“ cz. melodramát szavalt Szakács Gy. VII. o. t., kísérette Deák I. III. é. h. h. Majd Rác M. VIII. o. t. szavalt, végül Gyulay M. II. é. h. h. tartotta meg szabadelőadását. Azokról a szatmári kispapokról emlékezett meg, akik a hazai hívo szavát követve letették reverendájukat, hogy karddal kezükben küzdjenek hazájukért. Leirhatatlan volt a lelkesedés a nagyszerűen választott tárgy előadása után. A Szózat akkordjai zárták be a szép ünnepélyt.

A kir. kath. főgymnasium „Kazinczy Önképzőkör“-e előkelő közönséggel ünnepelte meg a márcziusi nagy napokat. Az ünnepélyt a Szózat nyitotta meg, amelyet az ifjusági vegyeskar adott elő. Orosz Pál VIII. o. t. a Nemzeti dalt szavalt lelkesen, erővel. Szarukán Zoltán VI. o. t. Sztojka Béla zongorakísérete mellett Dávid-Popper Magyar rapszódájának művészi gondonka előadásával aratott megérdemelt tapsokat. Majd Kávássy Traján VIII. o. t. Körmendy Tibor zongorakísérete mellett „Rákóczi megtérésé“-t énekelte el mély érzéssel. Az ünnepi beszédet Kárpáti Győző mondta. Hazafias érzéstől áthatott, történeti vonatkozásokban és hasonlatokban gazdag volt beszéde. Ráthonyi István VII. o. t. tartalmas felolvasást adott a szabadság eszméjéről. Az ünnepélynek azonban fényt és ragyogást Tóth Kálmán VIII. o. t. tökéletes, művészi, átértett szavaltata, Gruber László VIII. o. t. „Petőfi a Hortobágyon“ cz. melodramának kitünő, gondos előadása és az ifjusági vegyeskar éneke adott, amely Sándor Venczel tanár vezetésével népdalokat adott elő s egyöntetű, hatalmas szólamaival kiváló sikert aratott. A melodrama pompás, összhangzatos kísérete, Szaxun János IV. o. t. gyönyörű szólója szépen kiegészítették a gazdag műsort. Ezt a sikert a legszebb emlékei közé sorozhatja Sándor Venczel, az Önképzőkör vezető tanára, a szereplők, az intézet és a hálás közönség, amelyek igazi élvezetben volt része.

A ref. főgymnasium kiválóan sikertült ünnepet rendezett, amelyen nagyszámú, lelkesedésre gyujtott közönség vett részt. Mátray Lajos tanár nyitotta meg lelkes szavakkal az ünnepélyt. Bod Károly VIII. o. t. szónoki erővel adott elő egy szép, formás emlékbeszédet: Pinkóczy Gusztáv VIII. o. t. Petőfiről olvasott fel talpraesett, sikertült kis tanulmányt, a Nemzeti dalt ifjui hévvel Gönczy Sándor szavalt, Pinkóczy József VIII. o. t. költői szépségekben gazdag ünnepi ódáját Borgida József VIII. o. t. adta elő, az egyes számok közt pedig az ifjusági ének- és zenekar adott elő kidolgozott, pompás betanulásban hazafias darabokat.

A felső kereskedelmi iskola a városháza disztermében rendezte szép műsoru ünnepségét, amelyen mindvégig hazafias lelkesedés ömlött el. A Nemzeti dalt színező hanghordozással Fényes Béla III. o. t. szavalt, kivüle még Hegyi Sándor szavalt szintén tüzes hévvel. Sikertült ünnepi beszédet mondott Pauluk István III. o. t. és igen jó előadásban hallottunk egy melodramát, a „Czinka Panná“-t Czeisler Kornél szavaltában Pál Ella hatásos zongorakísérete mellett. Az iskola énekkara is szerepelt, kurucz dalokat adott elő összevágó, gondos betanulásban.

A nagy napot megünnepeletek még a r. k. óvónő-, elemi és polg. isk. tanítónőképzők, a ref. felsőbb leányiskola és tanítónőképző, a r. k. tanítóképző. Az elemi iskolák kedden emlékeztek meg a nemzeti ünnepről.

† Uray Géza. Szatmár és a vármegye társadalmának egy előkelő alakja hunyt el kedden éjjel, váratlanul. Uray Géza ügyvéd, a ref. egyház főgondnoka, a szatmári függetlenségi párt diszelnöke. 67 éves korában szívizélhűdés miatt még növeli az a körülmény, hogy egyik legkiválóbb vezéregyénisége volt egy városi, társadalmi, mint a politikai mozgalmaknak. — Minden nemes, hazafias törekvésben egész odaadással, lelke önzetlenségével és sulylyal eső irányításával résztvett. Előbb a vármegyénél működött, majd ügyvéd lett városunkban, szervezője volt a vármegyei függetlenségi pártnak és 48-as programmal többször fellépett képviselőjelöltül, buzgó munkása volt egyháznak, a vármegyei és városi közgyűlések kiváló és tisztelt alakja és szónoka volt, több éven át szerkesztette a „Szatmár“-t, majd a „Szamos“-t. Az általános részvét meggyeszte nagy megilletődéssel kíséri örök nyugvóhelyére a megboldogultat, akinek temetése ma, szerdán délután 3 órakor lesz.

Üzérkedés a szentmisével. Legszen-
tebb kincsünkkel való botrányos visszaélés, a kegyeleti tárgyakkal való, fölháborító zsidó-
üzérkedés városunkban is bolondítja a kato-
likus híveket. Valami szédelő, visszaélve az
egri Szent Ferencz-rendi zárda címével hitvány
portékákkal: aranyozott feszülettel, Szent Antal-
kópólnával kereskedik, a vevőknek ráadásul
imakönyvet, megáldott szentföldi rózsafüzért
meg minden hó 1-én értök végzendő szent-
misét ígérve. Egy ily megrendelő levél kezünk
közé jutott, a czég valami budapesti „Erzsébet
vallásos kép- és könyvterjesztési vállalat“ (VII.,
Dembinszky-u. 44.) s a megrendelő levélen ott
ékeskedik: az egri Szent Ferencz zárda templom
javára. Amire azonban az egri házfőnök a kö-
vetkezőket írta: „A zárdának semmiféle czéggel
nincs összefüggése. Február 26-án nyilat-
kozatot is tettem közözzé az „Alkotmány“-ban és
„Uj lap“-ban. Az egész család; szíveskedjék az
illetőt rendőrkézre adni.“ Figyelmeztetjük a lel-
ketlen csalóra városunk és a vidék közönségét.

Fölkel Béla állapota. Fölkel Béla fő-
gimnáziumi tanárt szatmári ismerősei közül töb-
ben meglátogatták a budapesti Réczey-sanato-
riumban, ahonnan az orvosok nyilatkozatai és
saját tapasztalataik alapján a legjobb híreket
hozták a beteg állapotáról, úgy, hogy biztosra
vehető, hogy néhány hét alatt teljesen fel fog
gyógyulni súlyos lábtöréséből.

Rektori beiktatás. Szent József ünne-
pén, vasárnap délelőtti volt az új szemináriumi
rektor, *Benkő József* apát-kanonok ünnepélyes
beiktatása a papnevelőintézet nagytermében,
ahol a szemináriumi előjárók és növendékek
disztinguált rendeztek a rektor tiszteletére,
aki nevenapját is ünnepelte. Délben pedig disz-
tribúció volt, melyre az előjáróságon kívül a theo-
logiai tanári kar, az intézeti orvos, az alapítvá-
nyai pénztár tisztviselei és a káptalani ügyészek
voltak hivatalosak.

Szentbeszédnek férfiak számára. P.
Jámbor László S. J. a Kálvárián a férfi-világ
számára április 2-től 8-ig bezáróan minden
este 8 órakor szent beszédet tart, a melyekre
a kath. férfiakat meghívja: a szatmári pol-
gárok Mária-Kongregációja.

Kongregációi élet. A szatmári pol-
gárok Mária-Kongregációja Gyümölcsoltó
Boldogasszony ünnepén d. u. 4 órakor tartja
fogadalomajutását a Kálvárián. A szent be-
szédet Dr. Kovács Gyula fogja tartani. — A
női Kongregáció gyönyörű műsorú ünnepség-
gel üli meg Gyümölcsoltó Boldogasszony
napját. A kongregációi ünnepség fél 4 óra-
kor kezdődik a zárda disztermében.

Esküvő. Orosz Ernő óvári-i segédlel-
kész egybekelt Szatmáron *Sepsy Erzsikével*.

Uj szesz-szabadraktár. A városi ta-
nács megengedte a Magyar Bank részvény-
társaságnak, hogy a Sulymos-háton levő tel-
ken szesz-szabadraktárt állítson fel.

Uj gyalogjárók. A folyó évben vég-
rehajtandó gyalogkészítési munkálatok pro-
grammjába a szakbizottság a következő utca-
vonalat vette föl: a Petőfi-utca Szamos
felőli végét, a József főherceg laktanya kör-
nyékét, a Töltés-utczát, a Dinnyéskert-utczát,
Röszörményi Károly-utczát, Uj-utca keleti ol-
dalát, a Drágffy-utczai pótlást és a Rekettye-
dűlőben nyitott Hortobágyi utczát.

Ház eladás. *Lövinger Lajos* megvette
Mónus Lajos Vörösmarty-utczai házat 28
ezer koronáért.

Tilos a faszesz! Az alispáni hivatal-
hoz a belügymin. rendeletet küldött, amely te-
kintettel a methalkohollal mostanában történt
tömeges mérgezési és halálozási esetekre, el-
tiltja annak italokba való keverését. Aki ez el-
len vét, tizenöt napig terjedhető fogházzal és
kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel
büntetik meg.

A kiütéses tifusz. A szatmármegyei
betegállományban az a változás történt az el-
mult héten, hogy Felsőfernezyen egy újabb
megbetegedés fordult elő, halálozat a héten
nem volt. Néhai Dr. *Áron Sándornak* a
nagykárolyi járványkórházban 14 napi megfi-
gyelés alatt állott ápolónői egészségesen elbo-
csájtattak

Tanulmányuti kirándulás. A debre-
czeni gazdasági akadémia harmadéves hallgatói
Székely László dr. és *Rofschnek Jenő dr.* tanárok
vezetése alatt f. hó 16-án Szatmáron voltak
tanulmány uton, megtekintették a Markovits
Elek fia czég szeszgyárát, a csont és szaru-
gyárát valamint a Kinczler-féle felkáltrágyagyárát.

A törvényszéki elnök betegsége.
A hetek óta betegen fekvő szatmári kir. tör-
vényszék kiváló elnökének. Dr. *Róth Ferencz-*
nek állapotában övendetes javulás állott be.
A komplikálódott betegség — úgy látszik —
hosszab lefolyású, de nem veszélyes s így
nem aggasztó és kétségbeesítő. Nemcsak megye-
szerte, hanem sokal nagyobb körben is meleg
érdeklődéssel viseltetnek s kérdezősködnek ál-
landóan a beteg állapota felől.

Lóversenyegyleti közgyűlés. A Sza-
mármegyei Lóversenyegylet f. hó 15-én köz-
gyűlést tartott. A közgyűlés főtagya a megü-
rült titkári állás betöltése volt. Az egylet elnöke
ber. Kovács Miklós nyitotta meg az ülést s
megtette elnöki jelentését az egylet vagyoni
állapotáról. A közgyűlés a jelentést tudomásul
véve, felhatalmazta az elnököt, hogy az egye-
sületnek jelenleg három pénztárat elhelye-
zet pénzt a Szatmári Leszámitoló Bankba
helyezze el gyümölcsötözötőleg. Ezután a gyűlés
titkárra egyhangulag dr. *Kölcsey Ferenczet*,
választotta meg. Az ülésen jelen voltak *Galgóczy*
István dr., *Jékey Zsigmond*, *Jékey László dr.*,
ber. *Kovács Lajos*, *Kölcsey Gábor*, *Kovácsnay*
Zsigmond, *Pethő György*, *Szarka Andor*, *Streicher*
Andor, *Világossy Gáspár* egyleti tagok.

Áthelyezett segédlelkészek. *Lubo-*
mérszky Jenő tibi és *Bárfai Kálmán* nagy-
bereznai segédlelkészek kölcsönösen áthelye-
zettek.

Dr. Lengyel Márton halála. Mint
lapunk zártakor értesültünk, dr. *Lengyel Márton*
földbirtokos ma éjjel meghalt.

Aki szép és olcsó ajándékot óhajt
vásárolni, az menjen el a színházzal
szemben levő óra és ékszer üzletbe, mert
ott találja a legdusabb választékokat
valódi arany és ezüst ékszerekben, úgy-
szintén valódi ezüst és chinai ezüst dísz-
tárgyak, mindennemű zsebb- és fali órák-
ban Tisztelettel özv. KEPES KÁVIDNÉ
Szatmár, a színházzal szemben. 24

Ahova feljárni is bajos.. A sikárlói
legmagasabb hegyen termett kitünő sikárlói
bor egy félliteres butelia az üzletben idei 20,
tavalyi 30 krajczár. Saját töltésű 4 éves
sikárlói pecsenye-bor „Hungária gyöngye“
címen egy butelia 50 krajczár. Házhoz vive
sikárlói bor egy félliteres buteliában idei 16,
tavalyi 20 krajczár. Pecsenye-bor egy féllite-
res buteliában 25 kr. 6

DÁVID ÖDÖN
fogászati műtermét
BUDAPESTRŐL ÁTHELYEZTE,
SZATMÁR, KAZINCZY-U. 15. sz. alá.
Műfogakat, aranykoronákat, oszapos fo-
gakat, amerikai hidmunkákat jutányosan
készít. — Telefon szám 258.

Főtisztelendő Úr!

**Az 1906–1910. évi püs-
pöki körlevelek tartalom-
jegyzéke a napokban hagyta
el a sajtót, miért is tisztelettel
értesítjük, hogy a fentneve-
zett körlevelek bekötését el-
vállaljuk, azokat csinos kö-
tésben darabonként 2 koro-
náért elkészítjük.**

A korona-bazár, Szatmár, Deákter
**7. számú régi helyiségét jóval magna-
gyobbította és azt mindenféle gyermek-
játékkal, üveg-, porcellán- és díszmü-
árukkal dusan felszerelte. Az árak fel-
tűnő olcsók.**

Terményárak.

Termény neve	K	f	K	f
Tiszta buza	22	00	19	00
Kétszeres	17	60	00	00
Rozs	14	00	00	00
Uj árpa	00	00	00	00
Zab	15	40	00	00
I-ső rendű tengeri	12	00	11	60
Kása	00	00	00	00
Paszuly fehér	00	00	00	00
Paszuly tarka	00	00	00	00
Szilva	00	00	00	04
Krumpli	3	80	3	00
Salonna	2	08	1	90
Marhahus I. r.	1	48	1	26
Sertéshus	1	68	0	00

Kiadta 1911. márcz. hó 22.

Tankóczy Gyula,
főkapitány.

Lelkigyakorlatok Beregszászon. A
beregszászi Oltáregyesület husvétii lelki-gya-
korlati f. hó 25-én, 26-án és 27-én lesznek,
amelyek végeztével 28-án lesz szentmise alatt
a közös szentáldozás. A lelki-gyakorlatokat
Varjas Endre, egyházmegyei oltáregyesületi
igazgató tartja.

Katonák mint tüzoltók. A nagyká-
rolyi honvéd zászlóalj parancsnoksága átirá-
tot intézett az ottani Önkéntes Tüzoltó-Egye-
sülethez, hogy századonként 5—5 katonát, te-
hát összesen 20 honvédet szeretne tüzoltók-
nak kiképeztetni, s felkérte a „Tüzoltó Egye-
sület“-et, hogy a kiképzést vállalja el. Husz
honvéd kiképzése a mult szombaton már meg
is kezdődött.

Halálozások. *Kubek Elek* nyugalma-
zott kir. táblabíró, a ruthénajku egyháztanács
világi elnöke élete 65. évében Máramaros-
szigeten meghalt — *Gerevics Gusztáv* nyug.
áll. főgimn. igazgató életének 72-ik évében
Eperjesen elhunyt. — *Ózv. Pósch Jánosné*
Németgyiróton életének 68-ik évében elhalt.
— *Azary Sándor*, *Azary János* felsővereczei
lelkész fia Felsővereczekén meghalt. — *Szacs-*
vay Jenőné, szül. *Goics Ida* életének 42 ik
évében Ungváron elhunyt. — *Sugár Emil*
nagykárolyi szállótulajdonos Berlinben, hova
magát operáltatni ment, hirtelen elhunyt. —
Kisded Sándor nagykárolyi kereskedő 28 éves
korában hirtelen elhunyt. — *Kozma László*,
volt munkácsi tanító, a Beregvármegyei Ta-
nitóegyesület egykori éltető lelke, a debre-
czeni orsz. tanítói árvaház igazgatója, a ma-
gyar tanítók orsz. bizottságának diszelnöke
Debreczenben meghalt. — *Csordás József*
nagybányai máv. főnök felesége, *Becsek Ilona*
meghalt.

A mezőkaszonyi járásbíró ügye. Lapunk múlt évi nov. 16-iki számában egy hír jelent meg a mezőkaszonyi járásbírói ügyeiről. Mint most értesülünk, akkori közlésünk téves volt, amennyiben *Medzihradsky Jenő* mezőkaszonyi kir. járásbíró ellen egy névtelen följelentés történt ugyan, de az annak alapján megindított vizsgálat a vádak teljes valótlanágát állapította meg. Mert *Medzihradsky Jenő* járásbírónak úgy korrekt társadalmi élete beigazolást nyert, mint az az alacsony vád, mintha pénzkezelési hibák és hiányok volnának, teljesen alaptalannak bizonyult. A vizsgálat a méltatlanul meghurczolt bírónak fényes rehabilitálásával végződött, állásába visszahelyeztetett és a mezőkaszonyi járásbírói vezetését újból átvette. A köztisztviselői állású járásbíró ügyének elintézését őszinte örömmel vették *Mezőkaszonyban*, és az egész járásban, mert *Medzihradsky Jenő* egy bírói hivatalában, mint társadalmi életében mindig őszinte tisztelet, becsülés környezte.

Uj postahivatal. A nagyváradai postagazgatóság a Tyukod községben működő postai ügynökséget 1911. évi április 1-én postahivatallá alakítja át. A postahivatal forgalmi körébe Tyukod községet és Földvári, Gazdag, Gönczy, Gyene Gáspár, Gyene Károly, Hadadi József, Hadházi Hermin, Ilona, tag, Kádár Karolin, Kis Károly, Mándi, Molnár, Nagy Menyhért, Német András, Péchy, Reformatus egyház, Roth, Schwartz Vályi, Zsiros tanyákat, Kálmán és Margit majorokat osztotta be az igazgatóság.

Eljegyzés. *Koronczy István* máv. hivatalnok *Mezőkövesdről* eljegyezte *Meszessy Böskét* Nagykárolyban. — *Tichy Gyula* áll. gazdasági felügyelő eljegyezte Nagykárolyban *Elbel Ilonkát*. — *Losonczy Gyula* szinérvaraljai földbirtokos eljegyezte dr. *Konrád Jenő* miniszteri tanácsos, igazgató főorvos leányát, *Jolánkát*.

Házasságok. *Recsky Andor* m. kir. honvéd főhadnagy egybekelt *Köszeghy Erzsébet* Nagykárolyban. — *Bagossy László* debreczeni törvsz. bíró f. hó 25-én tartja esküvőjét Debreczenben báró *Marschall Annával*, br. *Marschall Gyula* tábornok leányával.

Nagykároly más szinikerületbe lép. A belügyminiszter a városi tanács felterjesztésére beleegyezett, hogy a város kilépjen a szatmári szinikerület kötelékéből. Gr. *Festetics Andor* a vidéki szinészorosz. felügyelője ajánlotta Nagykárolynak, hogy vagy a Deés-Zilah—Nagybánya, vagy pedig a Munkács—Ungvár szinikerületbe lépjen be. A város még nem döntött az ajánlat fölött.

Visszahelyezett községi előljáráóság. *Dömötör* Elek mezőteremi községi jegyző fejelemi ügyében a múlt héten hoztak ítéletet. Dömötört 700 korona pénzbírságra ítélték és elrendelték állásába való visszahelyezését. A község bírójá, *Hölci János* szintén visszahelyeztetett állásába.

Az északmagyarországi nagy hadgyakorlatokat, melyek tavaly elmaradtak, az idén hír szerint szeptember 10-étől kezdődően tartják meg. A terv szerint a lőhadiszállás Felsőviszón (Máramaros), a hadgyakorlatok fővezetősége meg Sztropkón (Zemplén) volna.

A bikszád—halmi vasut. A kereskedelmi miniszter a bikszád—halmi vasut elönmunkálati engedélyét egy évre meghosszabbította.

Brémer püspök emléke. Az Ungvármegyei Közművelődési Egyesület május 14-én leplezi le Ungvárott báró *Brémer László* emléktábláját. Brémer nagyváradai püspök volt és mert 1849-ben résztvett az országgyűlés néhány ülésén és a honvédeknek segítette, halálra ítélték. Későbbben a halálos ítéletet 20 évi várfogságra változtatták át. Még az alkotmányos éra bekövetkezése előtt kegyelmet nyert és Ungvárra költözött, ahol 1862. nov. 4-én halt meg. Az a ház, amelyben a szabadságharc jeles alakja meghalt, dr. *Laudon István* főgimnázii tanár tulajdona és ő készítette a saját költségén a díszes márvány-emléktáblát. A leplezés alkalmával az ünnepi beszédet *Hidasi Sándor* királyi tanfelügyelő,

a Közművelődési Egyesület ügyvezető alelnöke mondja.

Áthelyezés. A király megengedte, hogy dr. *Prihvatny Miklós* beregszászi kir. törvényszéki bíró a löcei kir. törvényszékhez saját kérelmére áthelyeztessék.

Milyen lesz a munkácsi vízvezeték vize? Az országos kémiai intézet azt feleli erre, hogy teljesen jó. Most küldte le a vízvizsgálatról a hivatalos értesítést, a melynek az a konkluziója, hogy a víz tiszta és vízvezetékkel czélra teljesen alkalmas.

Elfogott pénzhamisító. Megyénkben nemrég sok hamispénz került forgalomra. Most kézrekerült a hamisító. Mult kedden ugyanis Debreczen jegypénztáránál egy férfi jegyet kért Nagykárolyba és egy öt koronást tett a pénztáros elé, a ki az első tekintetre felismerte, hogy a pénz hamis. Az előhívott rendőr nevezettet igazolásra szólította fel, ki *Pataki György* utazó ügynöknek mondotta magát és tiltakozott megmozdítása ellen, azonban hiába. A rendőr egymásután szedte ki a zsebéből a hamis ötkoronásokat, sőt egy csomó 10 koronás hamis bankjegyet is találtak nála. *Pataki* beismerte, hogy vármegyénkben *Csenger* és *Mátészalka* vidékén a hamis öt koronásokat ő hozta forgalomba.

A munkácsi Katholikus Kör márcz. 12-iki előadásán *Bihari Ferencz* olvasott fel népszerű módon az emberi lélekről. A lélek létezését bizonyította be a modern felfogással szemben. Márcz. 19-én pedig *Szekeres István* főgimn. tanár tartott előadást „a föld története és a biblia” czímmel.

A veszettség Szinérvaralján az ebek között nagy mértékben elterjedt, annyira, hogy a miatt az összes kutyák kiirtását elrendelték.

Missió Csomaközön. *Jámor László* jézustársasági atya márcz. 11—16-án népmisiót tartott Csomaközön. E napok valóságos örömmünnepei voltak a csomaközi híveknek. A nép ünnepi díszben, bandérium-kisérlettel fogadta és kísérete ki a távozó lelkiatyát. *Pater Jámor* naponkint két prédikációt intézett a megjelent ezrenfelüli hívekhez. A szülők és fiatalok, még a más vallásúak is, könnyekig meghatva, felbuzdulva hallgatták meg oktató, intő és nevelő gondolatait. S hogy a szónoklatai mily hatást keltettek, mutatja az, hogy 960-an járultak a töredelmes gyónás után az Ur asztalához. Valóban a kibékülés és a kegyelem napjai voltak ezek. Feledhetetlen napok lesznek.

Földrengés Máramarosban. Szombat-ról vasárnapra virradó éjjel négyszer egymásután heves földrengést éreztek egész Máramarosmegyében. Fél egykor volt az első föld lökés, amelyet követett két óraker a második. Ez volt a legerősebb és több másodpercig tartott. Különösen az Iza és Tisza partjain elterülő községekben érezték erősen a föld hullámzását. A szige-kamarai és máramaros-szigeti vasuti állomásokon a vasuti kocsik megindultak, az állomásépület falai megre-megtek. Máramaros-szigeten is nagy rémületet keltett az éjjeli többszörös földrengés, a mely a házakat is megrongálta.

Fályázati hirdetések egyszeri közlésének díja 5 K.

Hivatalos rész.

Tanítói-köri gyűlés. A beregi rk. esperesi tanítói kör f. évi tavaszi gyűlését márczius hó 30-án, a ker. papi gyűléssel egyidejűleg Felsőkerepeczen, a következő tárgysorozattal tartja meg:

1. Szent nőse hallgatás. Előzőleg a husvéti szent gyónásukat végzik a köri tagok és áldoznak.
2. Gyakorlati tanítás; tartja *Rittli Mihály* felsőkerepeczi tanító.
3. Birálat a megtartott tanításról.
4. A beérkezett pályamunkák ismertetése.
5. „A vallás-erkölcsi nevelés az egyén

boldogságának, a család jólétének és a nemzetek fennállásának az egyedüli biztos alapja.” cz. tételről felolvasást tart *Turcsányi István* pósházi tanító.

6. Pénztári jelentés a kör tagjaitól tagdíj czimén befolyt összegéről.

7. A főt. egyházm. főtanfelügy. által kijelölt tételek kiosztása.

8. Az „Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap”-ra az évi 2 korona tagdíjak beszédése.

9. Esetleges indítványok tárgyalása.

A testi fenyték.

A „Heti Szemle” múlt számában örömmel olvastam, hogy a főváros tanítósa nem kíván bortal a gyermekek közé lépni, hogy tekintélyét fenntartsa.

En azonban azt hiszem, hogy csakis a fővárosi tanítói kar, vagy legalább is nagy városok tanítói tehetnek ez uton lépéseket a társadalomnak egy jobbá nemesedett generációt nevelni.

A vidéken, illetőleg a falukban (különösen nemzeti vidéken) működő tanítók ezt egyáltalában nem tehetik.

Sőt szívem mélyéből így sóhajtok fel: Óh Istenem! Mentsd meg ezt a népet attól, hogy megtestesült törvénynek tudja a testi fenyték kiküszöbölését az iskolából.

Ha azokra a szülőktől nem féltő gyermekekre gondolok, komorabbnál komorabb képek jönnek lelki szemem elé.

A városban másképp alakulnak a viszonyok.

A városi tanítónak csak építeni kell. A falusi tanító alapot rak. Épít is. Miután ezt a szülő elrontja, újra alapoz és újra épít.

A testi fenytés kiküszöböléséről általánosságban nem lehet, nem szabad beszélni.

Ha egy némely községben kihirdetném, hogy nincs többé zsandár! El lett törölve a csendőrség!

Rettenetes veszedelem törne ki olykor-olykor a rakonezatlan ifjak közt.

Ha némely falusi iskolában a tanulóknak tudomására jönne, hogy a bot mint fegyvermezési eszköz nem jöhet be e szent helyre többé.

Mi történnék?

Hát csak az, hogy végig hallgatnák a szeretet hangján jött intelmeket. Kiállnák a a dorgálást és az enyhébb büntetéseket, végre újra elkövetnék a „csinyt”, a mi miatt a szeretet hangján megintve voltak.

Nézetem szerint a falusi iskolában nem a tanító a rossz gyermek réme, hanem a bot.

Kell is, hogy az legyen.

Éveken keresztül szeretettel bánok növendékeimmel. A testi büntetést nagyon kerülöm.

Egy alkalommal egy rossz szülőktől származott gyermekben nagyon fellépett a lopási hajlam. Lopott mindent, amihez csak hozzá fért.

Nem volt az a nap, hogy be ne jelentsek. En végig mentem minden szeretetteljes bánásmódon. Hasztalan volt. Szégyenitettem őt. Szülőivel beszéltem. Megdorgáltam. Nem ért semmit.

Egy este levelet tettem az osztály asztalára, hogy azt reggel postára küldjem. Mire bementem, nem volt sehol. Kutatást rendeztem s megtaláltam azt a rossz fiu zsebében.

Kétségbeestem a fiu jövője felett. Elkeseredésemben alaposan megfenytettem. Az eredmény czéltérő volt. A fiu sohasem lopott többé.

Szükséges volt itt a testi fenyték alkalmazása?

Egy 14 éves fiuról véres verekedés miatt környezet tanulmányt kaptam. Szeretettel kértem tőle az adatokat, felvilágosítva őt, hogy ez nekem kötelességem. Ő gorombán vágta vissza, hogy semmi közöm hozzá és ott hagyott.

Ismét kérdelem: Használt-e itt éveken keresztül a szivből jövő szeretet hangja? Kell-e innét kiküszöbölni a testi fenytést?

A lelkiatya a népnek első vezetője, tanítója.

X. községben a plebános mintegy 20 éven keresztül minden héten a szószékről a szeretet hangján oktatja, tanítja a népet.

Nincs bot a kezében. A szeretet hangján beszél. Ovjá, kéri, inti őket, mint az apa gyermekeit. Mégis mit lát itt a megfigyelő? Ázsiát. Lát társai által halálra gyilkolt legényt. Látja vérét folyó jómódu gazdáknak a koreszmában. Látja a verejtékekkel össze hozott keresztény egyesület megsemmisülését a nagy alkohol-élvezés miatt. Lát és hall véresszáju, észnélküli embereket jogtalan jogokat követelni. Kötelkedő, engedetlen, tudálékos s egész az asztalverésig vakmerő „hábobokat“. A magyar nyelv és ének iránt dühöngő botrányesinálókat, stb. stb.

Kérdjük meg most magunkban még egyszer, hogy használt-e itt, ez emberekkel szemben a szeretet hangja?

Szabad-e ez emberek magzatainak iskolájából a botot kilököni?

Ítéljük meg! Szóaltassuk meg eszünket, szivünket!

A pestieknek szivből gratulálunk. De a testi fenytés kiküszöböléséről általánosságban, sajnos, nem beszélhetünk.

Richter Mihály
tanító.

Kinevezés. A kultuszminister Török Bernát szamoskrassói református tanítót kinevezte a domahidai m. kir. állami elemi népiskolához rendes tanítóként.

Az ungvári izr. iskolákat államossitják. Az izraelita hitközség kebelében megindult hosszas tárgyalások után iskolájuk államossításának kérdése dülöngésként állt. Az orth. izraelita hitközség közgyűlésében 11 szótöbbséggel kimondta, hogy az elemi iskoláját átadja az államnak.

A munkácségyházmegyei tanítóegyesület több évi szervezés után végre megalakul. Alakuló közgyűlése f. évi márc. hó 28-án Ungváron lesz megtartva. A szervező-bizottság az alakuló közgyűlésre programot is fog összeállítani.

Tanítói kinevezések. Firczak Gyula gkath. püspök Petenykó György okl. kántortanítót Ölyvöstre kántortanítónak, Choma János zalacsikai kántortanítót Velejtére (Zemplénmegye) kántortanítónak és Stilleha Endre okl. kántortanítót a bányapataki iskolához kántortanítónak kinevezte.

Egy nagykárolyi iskola államossítása. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium felhívta a nagykárolyi status quo izr. egyház elöljáróságát, hogy nem volna-e hajlandó az általa fenntartott felekezeti iskolát az államnak átadni. Az elöljáróság vasárnap tartott ülésén a felhívás teljesítésére késznek nyilatkozott és erről a megkereső minisztériumot feliratilag értesítették.

Kath. tanítói gyűlés. Az egyházmegyei kath. tanítók segélyegylete közgyűlést tart, amelyen püspökünk helyett Benkő József apátkanonok fog elnökölni. A közgyűlés ideje később lesz megállapítva.

Gazdasági szaktanítók közgyűlése. A Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete az elmúlt héten tartotta közgyűlését Budapesten. Dr. Radnay Rezső miniszteri tanácsos rámutatott a gazdasági népoktatás nagy horderejű fontosságára, amely a gyakorlati élet követelményeinek igyekszik megfelelni. A közgyűlés Halász Ferenc miniszteri tanácsos emlékére a Ferenc József tanítók házában 4000 koronás szoba alapítványt tett. Hajgató Géza helybeli gazdasági népiskolai igazgató betérjesztette a gazdasági népiskolai törvény törvényhozásilag való rendezése érdekében a kultuszminister elé terjesztendő memorandumát, amelyet a választmány szakaszonként megvitatta némi módosítással elfogadott. A számadások és az 1911. évi költségeloirányzat után a tisztújítás következett, amelynek eredménye, hogy a lemondott tisztviselői kart és választmányt a közgyűlés újból

megválasztotta. Titkár lett Hajgató Géza szatmári gazdasági népiskolai igazgató, jegyző Kapniczky Kamill nagysomkúti gazdasági szaktanító.

A Kath. Tanügyi Tanács Szociális Szakosztályát f. hó 15-én a Szent István-társulat kistermében tartott ülésén ideiglenesen megalakította, a gyűlés elnöknek Giesswein Sándor dr. praelátust választotta, ügyvezető másodelnökké Morowitz Lajos tanítót. A Kath. Tanügyi Tanács elnöksége hivatalból tagja a bizottságnak. A szakosztály véglegesen a kongresszuson fog megalakulni.

A haszonelv.

Bizonyára egy buzgó olvasónknak köszönhetjük, hogy összekötetésbe jutottunk egy „előkelő“ magyar lappal. Sőt ez az előkelő, színmagyar lap, a melyik a honalapítóról így beszél: *Árpád apánk*, külön cikket is szentel a mi méltatásunkra.

Ha még azt is elmondjuk, hogy e fővárosi ujság hirdetései közt feltűnő sok a — *poloska* és más ehhez hasonló, derék és bizonyos körökben nagyon elterjedt háziállatok ellen való irtószerek hirdetése, mindjárt nyilvánvaló lesz, hogy e kiváló publicisták-tól szerkesztett magyar ujság nem lehet más mint a „Zsidó Szemle.“

E legkomolyabb rovatunkban fejezzük ki köszönetünket a „Zsidó-Szemle“-nek ama páratlan figyelmeért, hogy lapunkat, amelyet szerinte „még egy mezümen ember sem szokott olvasni,“ méltónak tartotta ama elismerésre, hogy oly cikkek jelennek meg benne, a minők „a nagy faltörő kosban, a vasgyuróban, a hegytépőben, a hatalmas „Alkotmány“-ban, a mely minjen-kézen is megfordul.“ Ily méltatásra ezentúl bizonyosan előfizetőink közt fogjuk tisztelni ama

= MA NYILT MEG A = DIVATUDVAR

SZATMÁR, KAZINCZY-UTCA 9.

SZATMÁRVÁRMEGYE LEGNAGYOBB
ÉS LEGFÉNYESEBB ÁRUHÁZA

VALÓSÁGOS LÁTVÁNYOSSÁG.

Cég-
tulajdonos **KARDOS GYÖZŐ**

a KARDOS TESTVÉREK cég egyedüli belfagya.

irodalompártoló Shylokokat, a kiket a lapunk iránt viseltetett rajongásuk eddig arra csábított, hogy nem kiadóhivatalunktól, de — a kávéházakból szerezték meg a „Heti Szemle“-t. Ez a bonyodalmas, körültekintő, pincér- és egyéb szemekre ügyet vető, kényelmetlen módszer tehát meg fog szünni és a jövőben dr. R. is (a „Zsidó Szemle“ szerkesztői üzenetei ugyanis elárulják, hogy ő volt, a ki lapunk olvashatásának élvezetében részeltette az előkelő fővárosi „magyar“ ujságot) az előfizetés rögzös mezejére fog lépni és vele a hitsorsosok nagy tömege.

A nagy magyar ujság különben, (a melyik egy „nemzeti alapot“ is gyűjt különböző czimeken, természetesen nem valami „magyar nemzeti“ czélokra, a mely nemzetel oly összeforrt a zsidóság, hanem a kazárlógika szerint az ezerszer letagadott „zsidó nemzeti“ alap gyarapítására) a „Haszonelv“ cz. cikkünk igazságainak örvendezik. Igen szellemesen elkereszteli — pardon! — Nagy Elek dr. munkatársunkat Nagy Endrének, összetévesztvén a cabaret-tulajdonossal, aztán olvasóinak nagy gyönyörűségére leközi a cikket, a mely a zsidóság egyetlen, de örök és fölemelőn gyönyörű vonását méltatja: hogy vezető elvük — a haszonlesés. És nekilekesezve ez ékes faji vonás költői voltán, újból megszólal s a följazott lant így énekel: — „A zsidó nép azért ment Kanaánba, mert az termékeny volt. Nü ná! Majd a szaharai sivatagot foglalta volna el és ott alapított volna hazát!... A romantikus honfoglalás a magyaroknál is a haszonelven alapult és Árpád apánk (I?) is azért jött át a vereczkei szoroson és ütötte fel itt sátorát, mert úgy találta, hogy tejjel-mézszel folyó dus Kanaán fekszik előtte.“

Nagyon örvendünk (ha „Árpád apánk“ és Árpád népe nem is), hogy ilyen közös egyetértéssel vallhaljuk: a zsidóság összes törekvéseinek csak a zseb, a haszon a mozgatója. És azzal is iparkodunk kimutatni ragaszkodásunkat a „Zsidó Szemle“ iránt, hogy ezentul is lesz gondunk a fajmagyar lapot hasonló jellemzésekkel ellátni.

A „Nyilttér.“

Szörnyen föllandúit egy kevésbé irodalmi műfaj gyártása a helyi sajtóban. A „Nyilttér“ közkedvelté vált. Ez a bájos és poétikus lyrai forma, a melylyel a „vihár egy pohár vízben“, czimű tragédiákat intézik el.

Vagy inkább talán eme szokásos hirdetést: „Itt javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek“ lehetne a „Nyilttér“ elnevezés helyett használni.

Mert a beesület-reparálások igazán gyorsan és pontosan „eszközöltetnek“ a Nyilttérben.

Tudvalevően a vidék ismeretes „Nubia párduezai“ — a kikről már a költő megírta, hogy nem szülnék gyáva nyulat — kultiválják ezt a műfajt. A magok nagyságától megmámorosodott bátor hősök, a kik pofonokat, beesületsértéseket, sikkasztó-czimeket és egyéb, uri társaságban honos czikkeket, a melyekben részesülnek, a „Nyilttér“-rel szoktak elintézni. A hol lovagiasan átadják az ő legazemberezhüket — a közmegevetésnek.

És a nyilttéri irodalom művelése után megint fölemelt fővel járnak az ismét elkövetkező iroda-lomi működésükig.

Az is tudvalevő, hogy a „Nyilttérnek“ megvan a szokásos receptjük:

Végy 5 méter kutyakorbácsot, 4-5 adag nyakleves, 7-8 frecesesen csattanó leköpést és még egy sereg ilyféle, a legfinomabb illemszabályokban és az uri emberek szótárában lépten-nyomon előforduló udvarias kifejezést, tégy hozzá még egy revolvért — és kész a „Nyilttér“.

Bizonyos rétegekben nagyon kedvelt lyrai műfaj ez.

Am most hódító utra indult. Ama „bizonyos“ rétegekben tul, messze felül levő rétegekbe. És csakugyan diadallal járt.

— Haladás ez?

Azok a „bizonyos“ rétegek azt mondják, haladás!

Mi szeretnők azt mondani: hanyatlás, süllyedés, eldurvulás, de nem mondjuk, mert hátha — „lenyilttereznek.“

IRODALOM

A Magyar Könyvtár új füzetei. Ez a kiváló vállalat most bocsátotta ki márcziusi füzetét: a fantasztikus tudományos regény egyik legjelesebb művelőjének, Wellsnek „a gyémántesináló és egyéb történetek“ czimvel hat novelláját; *Molière* „Szeleburdi“-ját Kosztolányi Dezső pompás fordításában; az egy két év előtt feltűnt Vér Mátyás a Sárga ház titka novellagyűjteményét és Kemény Ferencnek „A világbéké“-ről szóló jeles kis művét, a melynek az iskolák is kitűnő hasznát veszik az évenként tartott békenapra. A 30 filléres füzetek a Lampel R. (Wodiauer) czég kiadásai.

Az Élet 12-ik száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. A lap főkezesége Prohászka Ottokár gyönyörű czikke, amely e poéta filosofus egyik legsikerültebb alkotása. Kiemeljük még a gazdag tartalomtól a Vasárnapi levelet, *Liptai* Imre cikkét a sármási földgázról, *Sárandy* István elbeszélését és René Maizeroy fordított novelláját. Verset *Juhász* Gyulától és *Lányi* Viktortól talál az olvasó. Szindus regény folytatás mellett a többi rovat is eleven és tartalmas, a lap eredeti illusztrációi pedig művésziek.

Nyári feleség. Az Egyetemes Regénytár vörös vászonfedelese gyűjteményében jelent meg most *Bercik* Árpád novellás kötete. Vidám könyv ez, mint ahogy Berciknek java munkáit mindig valami kedves derű ragyogja be, mert Bercik csak azt írja meg, aminek megírásában magának is látható öröme telik. Erezzük, hogy ő is elmulatott nem egy témáján, meg is indult, el is érzékenyedt rajtuk, de azután a könnyein keresztül mosolyogni is tudott. A vászonkötéses könyv ára 1 korona 20 fillér.

TÖRLEY

TALISMAN

CASINO RÉSERVÉ

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

D. H. S. — Nagyon szívesen vesszük lelkes munkásságát.

Az élet fájdalmi. — Lappaliák.

N. E. dr. — Belső, meleg köszönet. A kért dolgokat elküldöttük.

R. M. — Az érdekes vitához való kiindulást közöljük. A kérdés nincs eldöntve; hiszszük, hogy a hozzászólások majd tisztázzák.

A lelkiismeret. — Hihetetlen történet, nem is alkalmas művészi feldolgozásra. Lélektana pedig, a mi elfogadhatóvá tenné, nincs.

M. B. — Nagyon köszönjük. Hely? Mindig szívesen. — De Vignyt ajánljuk, még nagyon ismeretlen közönségünk előtt.

Kéziratok megőrzésére és visszaküldésére nem vállalkozunk.

Belső munkatársak:

KERTÉSZ PÁL, MERKER MÁRTON dr. és SÜDY TIBOR dr.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

BRAUN MÓR rézműves

Szatmár, Hid-köz 1. sz. (Saját ház.)

Fennáll 1856. óta.

Készít szoba-fürdőt, vízvezeték, szivó és nyomó szivattyúkat, rak-táron tart pálinkafőző-, mosó- és takaréktűzhely-üstöket, permetezőket és mindezek szerkezeit.

Makóczy Géza papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal, jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

Joó Sándor gőz- és villany-erőre berendezett m ű - r u h a f e s t ő - ,

vegyészeti tisztító-intézete

Szatmár, Várdomb-utca 16-ik szám.

Fiók-üzlet: Szatmár, Attila-utca 1.

Üzletágak:

Mintafestészet csipke, selyem, ruhadisz-és végárukra.

Ruha-festés. Vegyi tisztítás.

Gallér és fehérnemű gőzmosás és fényvasalás.

Plissee- és gouvrier-vasalda.

Himzselőnyomda.

19

Sérvben szenvedők!

forduljanak bizalommal

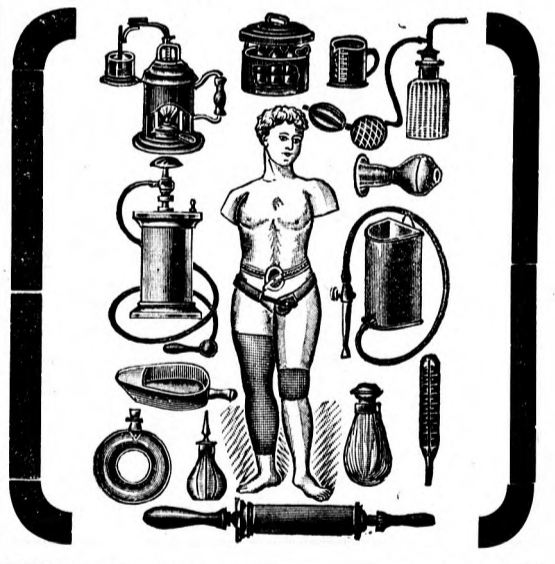
HERCZ SÁNDOR

specziális keztű, kötszer és orvosi műszertárhoz,

SZATMÁR, DEÁK-TÉR 2-IK SZÁM. (VÁROSHÁZ MELLETT)

ahol a jelenkor legjobb sérvkötői és haskötői a fővárosban szerzett gazdag tapasztalataim szerint lesznek kiszolgálva.

Szükség esetén méret után is készülnek.

Kertrendezésekhez!

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani, hogy a tavaszi szezonra mindennemű palántok, magastörzsi

RÓZSÁK

kaphatók. Kertrendezéseket, ugyszintén azoknak egész idényre való gondozását elvállalom. Tervvel és költségvetéssel készséggel szolgállok. Harmadévi működésem után elért eredmények és az elismerés folytán bizton remélem a n. é. közönség szives támogatását.

Tisztelettel

Bertók Sándor műkertész

Szatmár-Németi, Pázsit-utca 5. szám.

Plébános urak figyelmébe!

Gyónóczédulák

(emléklapok) alkalomszerű képpel illusztrálva, ötféle színben nyomtatva, 100 drb . K 1.10

Szent áldozási képecskék

ötféle színben, tetszés szerint összeválogatva, 100 drb K 1.10
Hállapján kis ima nyomtatásával 100 drb K 1.60

Szent keresztuti ájtatosági füzetecskék

hivatalos kiadás, alkalmi képpel illusztrálva, 100 drb füzve 5.—

Új bucsuimák

100 drb füzve K 4.—

Előkészítés az első sz. áldozáshoz

azaz oktatás a penitencziatartás és oltáriszentségről. Illusztrációval, 100 drb K 10.—

Kapható a

Pázmány-sajtóban Szatmár-Németi.

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy igen szép kivitelű ajándékok, emléktárgyak háztartási cikkek, játékok, díszmű árukkal játékaru üzletemet gazdagon berendeztem, melyeket a legszolidabb szabott árak mellett árusítok. Becses pártfogást kér:

Blatniczky István

Kazinczy-utca.

Ity dusan felszereltraktár vidéken még nem létezet.

Petky László cukrászata

Szatmár, Széchenyi-utca 7.

Minden időben friss sütemény kapható. Megrendeléseket pontosan elkészíték a legkényesebb igényekig. 1 koronás fout-ball bomba jour-torták naponta frissen kaphatók. Reggeli és ozsonna kávék ugyszintén mindenféle cukrászsüteményben nagy választék.

WALEK és RAJZ

angol és franczia különlegeségű czipészek, hol saját készítményü kész czipők is kaphatók bármilyen kivitelben.

Szatmár, Széchenyi-u. 7.

(Bölönyi-féle ház.)

Bertha Károly műkertész

Szatmár, Deáktér 2. sz.

Minden idényben mindennemű :: élővirág díszmunkák :: alkalmi-, mennyasszonyi-, koszorúslány- és mellesokrok. — Alkalmi-, ravatal- és sirkoszoruk, síresokrok a legizlésebb kivitelben, jutányos árban pontosan és gyorsan készítettnek. Vidéki megrendelések különös gonddal elintéztetnek. Park- s kert-rendezések vállaltatnak. Sürgönczim: Bertha kertész Szatmár. — Telefon-szám 27.

Dahlström Géza
városi kutmester
kultúrasi vállalata
Majláth-u. 9.
— Telefon 233. —
Szivattyuk felszerelését elvállalja.

RÉTAY és BENEDEK

egyházi műipar-intézet, oltár- és szószék-építészet
Budapest, IV. ker., Váci-utca 59. szám.

Hazánkban a legnagyobb műfaragó-intézet. Készít: stilszerű oltárt, szószéket, keresztelőkutat, gyónószéket és templompadokat, sekrestyebereendezéseket, képkereteket és az összes berendezési tárgyakat mérsékelt árban. — Szent-szobrokat, oltárképeket, keresztuti képeket művészi kivitelben és jutányos árakon szállítunk. — Munkafölvétel ezéjából készséggel küldjük ki díjmentesen szakértő megbizottunkat. — Vállalkozunk templomok kifestésére és festett üvegablakkal való ellátására. — Arjegyzéket, költségvetést és tervezeteket készséggel küldünk.

Butor márványok raktáron.

Bel- és külföldi kőfajokból

diszes sirkövek

kaphatók, ugymint:

fekete svéd és sziléziai, szürke és fekete carrarai márványokból a legdíszesebb modern kivitelben, a legjutányosabb árban.

Elvállalok *sírszegélyezéseket, sírfedeleket, kripták*, valamint *templom és utszéli kőkeresztek* készítését, továbbá *épületekhez* mindennemű kőfajokból *kőfaragászati* munkákat.

Becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Grosz I. Izidor
sirkőgyáros és kőfaragó-vállalkozó
Szatmár, Attila-utca 11.

Butor márványok raktáron.

Cipészüzlet áthelyezés.

Deák-tér 2. szám alól **Petőfi-utca 1. szám alá**
(Leszámitoló Bank helyiségébe, Károlyi házzal szemben)

helyeztük át mértékszerű cipész-üzletünket, üzemünk megnagyobbitása ezéjából, hol **saját készítményü czipő- és csizmaáruk** állandóan raktáron vannak és mérték szerint pontosan készítettnek.

Egyuttal a n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy egy amerikai rendszerü **gyorstalpaló-műhelyt** rendeztünk be, amely egy pár talpalást **egy óra alatt** elkészít.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

KLEIN I. és TÁRSA

Első szatmári csizma- és czipő-gyár mértékszerű cipész-üzlete.

Ha ingatlantakar venni, vagy eladni, jelzálog-kölcsönt keres, mielőtt bármiféle gazdasági cikket be szerezne, vagy a gazdasági élet bármely ágába vágó szükséglete van, — **forduljon bizalommal Poszvek Nándor gazd. szak-irodájához Szatmár, Kazinczy-u. 7. sz.**

A ki SZÉP NŐ-i ruhát, MENYASSZONY-i kelengyét, elegáns FÉRFI öltönyt és felöltőt a tavaszi időnyre beszerezni óhajt, keresse föl

PÁSKUJ IMRE

hazai iparcsarnokát.

■ NARANCS ■

vérvörös cattanai legeslegjobb minőségű ötkilós postakosárral 2,80, eredeti kosárral 100 darabban 5,20, eredeti ládával 180 avagy 150 darabban 7 korona, eredeti ládával 360 avagy 300 darabban 12 koronáért. **Muskátnarancs** vérszíró primissimó minőségű szép nagyok eredeti ládával 100, avagy 80 darabban 8 kor, eredeti ládával 200, avagy 160 darabban 12 K 50 fill. **Sárga fajnarancs** messinai mézédés ötkilós postakosárral 2 K 50 fill., eredeti ládával 180—150 darabban 5 K 25 fill., eredeti ládával 300—200 darabban 10 K. **Czitrom** elsőrendű ötkilós postakosárral 2 K 20 fill., eredeti ládával 180 darabban 5 K, eredeti ládával 360, avagy 300 darabban 9 kor. **Kárfiól** csodaszép fehér ötkilós postakosárral 2 K 20, tizkilós kosárral 3 K 60, eredeti kosárral 18 drb. 4 kor. **Maroni** római conservált tartós téliáru ötkilós postakosárral 2 K 60 f., huszonöt kilós zsákkal 9 kor.-ért. **Füge** kiskoszoru idei kilonként 50 fill. **Szentjánoskenyér** mézes kilonként 30 fill. **Arachid** amerikaiogyoró héjas (czukraszok sütemény készítéséhez használják) kilonként 80 fill., tizkiló vételnél kilonként 70 fill. **Mogyoróbél** levantei kimérve kilonként 1 K 60 f. **Datolya** Califat kimérve kilonként 86 f. Francia berber datolya kimérve kilonként 2 K 20 f. **Malaga szőlő** extra Royanx kimérve kilonként 2 K 50 f. Francia **héjas mandula** kilonként 2 K 30. **Loukom füge** primissima 1 és 2 kilós ládikákban kilonként 1 K 30 f. **Czukrozott gyümölcs** bozeni kiváló szép vegyes egykilós ládikával 3 K 40 f. **Mazzolaszőlő** világos kimérve kilonként 1 K 90 fill.-ért szállítja utánvétellel bérmentetlenül

az AGRUMEN deligyümölcs nagykereskedés

BUDAPESTEN Szarka-utca 7. sz.

Tessék előnyárjegyzéket kérni friss gyümölcsökről és déli gyümölcsökről.

Magy. Biztosító Társaság

egyik szatmármegyei

főügynöksége részére

vezető tisztviselő

kerestetik. Aki úgy az irodai teendőkben mint az üzletszerzés körül gyakorlattal bír és eddig működése alatt is jó eredményeket ért el.

Javadalmazás évi 2000K

és jutalékban való részesítés. Megfelelő szorgalmas munkaerők küldjék ajánlatukat bizonyítvány másolatokkal és referenciákkal felszerelve „Állandó alkalmazás” jeltje alatt ECKSTEIN BERNÁT hirdetési irodájába Budapest Erzsébetkörút 37. címre.

Blatniczky János

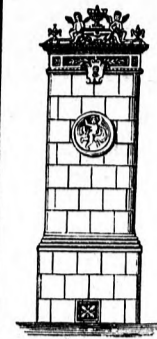
kályhás-mester

Szatmár - Németi

Lakás Zrinyi-u. 13.

Raktár Petőfi-u. 3.

Népbank épület.

Készít a legkéuyesebb izlésnek is megfelelő mindennemű kályhákat takaréktűzhelyeket, porcellán kandallókat, fürdőkádakat és faburkolatot. Hozatott porcellánkályhák kül- és belföldi gyárból minden színben és nagyságban a legujabb modell szerint kaphatók. Régi kályhák új szerkezetre való átalakítását a legjutányosabb árban vállalom. Minden munka úgy helyben, mint vidéken saját vezetésem alatt készül.

Jutányos árak. Pontos kiszolgálás. Vidéki megbízások azonnal teljesítettek.

35 Tisztelettel

Blatniczky János kályhás-mester.

Inglik József

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Szatmár Deáktér. Városház-épület.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű *polgári öltönyöket, papi reverendákat; mindennemű öltöny készítésnél a főszlyt az elegáns szabás és finom kivitelre* fektetem, a mellett teljes kezességet vállalom szállitmányaim valódi színe és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányu szövetekben. Elsőrangu egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzleten *nagy forgalma* által áruimat *olcsóbb ár mellett szállíthatom*, mint bármely más czég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem annélfogva engem becses megrendeléseivel megtisztelnibiztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fog szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,

szabómester.

MODERN BÁDOGOS MŰHELY!

Felhivom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség figyelmét modernül berendezett

bádogos műhelyemre.

Elvállalom helyben és vidéken *templom, torony és tetőfedéseket és festéseket; továbbá bádog sirkoszorúk, utszéli keresztetek készítését* a legszebb kivitelben. *Jégszekrények* szakszerű elkészítését és javítását elvállalom. *Permetezők és fürdőkádak.* Különösen figyelemreméltó jégűtésre berendezett saját vízszűrő készülékem, mely praktikuságában utolérhetetlen. Számos elismerő és dicsérő levelek. Kiváló tisztelettel

Farkas György épület- és diszmű-bádogos

Szatmár-Németi, Istvántér 9. szám.